

دوزخ پھ انسان کی

محب اللہ

Ketabton.com

دوزخ په انسان کې

د لنډو کيسو ټولگه

ليکوال: محب الله زغم

خپرنډوی: د افغانستان قلم ټولنه ۱۳۸۶

خانمرگی

_ ډاکټر صایب ! هله تلوار وکه،

_ او هو حاجي ملا صایب! خیریت خو به وي؟

_ خبره له خیریت نه تېره ده. کوچنیان مې درته راوستلي. هله
ژر کوه چې مري.

ډاکټر حاجي ملا سره په بېره روان شو. ناروغه په یوې پرستن
کې ننگارل شوې د کتنځي پر غولي پرته وه. ناروغه یې د حاجي
ملا او د هغه د مور په مرسته پر مېز پورته کړه. د هغې رنگ تک
سپین اوښتی و. سترگې یې پټې وې. خبرې یې نه شوای کولی.
د شونډو سره یې ورک وو. ورو ورو یې سا کنبله. گوندي د سا
ایستلو توان یې هم نه درلود.

ډاکټر د هغې نبض او فشار وکوت خپل ستاسکوپ یې د هغې پر
سینه دې خوا هاخوا وگرځاوه. لابراتوار والا یې مرستې ته وروباله
او ورته ویې ویل: مریضه ډېره کمخونه ده. نه نبض لري، نه فشار.
ته یې وینه واخله. هیموگلوبین یې وگوره. زه به ورته یو پلازما
سیروم ولگوم.

لابراتوار والا په ډېرې سختۍ سره د ناروغې په يوه لاس کې يو
رگ پيدا کړ. پلاستيکي ستن يې ورولگوله. په بمبه کې يې نيمه
سي سي وينه ترېنه واخيسته. ډاکتر ورته سيروم ولگاوه. خو
پېچکاری يې هم ورگډې کړې.

ډاکتر وپوښتل:

– حاجي ملا صايب په دې باندې څه شوي دي؟ دا خو له وينو
بيخي خلاصه ده.

– داسې ده چې ورمه ورځ نه، لات ورمه ورځ يې کوچنی پيدا
سو. بيا يې وينه نه گيرېدلې. وينه دغسې ترېنه تلله. برايې بيا د
نمونې يوه ټوټه شپوه سوه. اوس يې وينه گير سوې خو دا يې هم
له پښو غورځولې ده.

– نو ولې دې وختي نه راوستله؟

– ما وې خدای به ښه کړي.

– داسې کارونه کوي. مريض چې ښه له کاره وباسي بيا يې
ډاکتر ته بيايي.

په دې وخت کې لابراتوار والا کاغذ په لاس راغی او ويې ويل:

- _ هيموگلوبين يې درې گرامه دي.
- _ هو ما هم همداسې اټکل کړی و چې همدومره به وي.
- حاجي ملا وپوښتل: ايموگوليين څه شی دی؟
- _ د وينې ډېره مهمه برخه ده. سپری په همدې باندې ژوندی وي. درې گرامه خو ډېر کم دي.
- _ نو څومره بايد وي؟
- _ تر دوولسو پورته.
- _ اوس يې نو چاره څه ده؟
- _ بله چاره نه لري. چاره يې بس دا ده چې وينه ورته ورکړئ.
- _ څوک؟ زه؟
- _ ته يا بل څوک. د هر چا وينه چې ورسره سازه شي.
- _ زه خو وينه نسّم ورکولی. وړم کال ټپي سوی وم. ډېره وينه رانه تللې وه. اوس هم مريض یم.
- _ ته د وړم کال خبره اوس کوي؟ اول خو ستا وينه به دومره وخت کې بېرته پوره شوې وي او بيا مور چې له هر چا وينه اخلو،

اول يې ښه معاینه کوو چې کومه ناروغي ونه لري يا ترې وينه
اخيستل ورته تاوان ونه کړي.

د حاجي ملا مور هم په دې خبرو ځان ورگډ کړ: نه، نه ډاکتر
صايب! پام کوه چې زما د زوی وينه وانخلي.

– ولې مورې دا نو کوم تاوان لري؟

– څنگه تاوان نه لري؟ دا د پوځيو وخت وگوره او وينه اخيستل
وگوره.

– گوره ادې ورته هېڅ تاوان نه لري. وينه يې بېرته په درېو
مياشتو کې پوره کېږي. که داسې ونه کړو مريضه مو مري.

– مړه دې سي د ښځو نو څه کمې ده. بله به ورته وغواړم.

په دې وخت کې عبدالهادی هم راوړسېد، د ناروغي ورور. ښه
دنگ، ښکلی، ښايستوکی ځوان و. سپين مخ، نری ږيره، نري
برېتونه، په رنجو تورې سترگې. د سپين پاج لنگوتې ورسره ډېر
خوند کاوه. کلاشينکوف يې پر اوږه و. د مرميو څو ججوري يې په
پرتله کې پراته وو. هغه له نورو طالبانو سره د کجکي په کمربند
کې پروت و. اوس هم له خط نه راغلی و. له ډاکتر نه يې وپوښتل:
خور مې څنگه ده؟

– وضع يې ډېره خرابه ده. همدا اوس مې حاجي ملا ته همدا خبره کوله چې بايد يو يا دوه کسان خامخا خپله وينه ورته ورکي خو حاجي ملا درگرده لگيا دى چې زه خو وينه نه ورکوم. خه بنه شو چې ته راغلي.

– نو زه به خه وکم؟

– وينه به ورکې. نور نو خه؟

– زه؟ نه ډاکتر صايب! هر خومره پيسې چې لگېږي، ورکوم يې خو وينه نه ورکوم.

– دا د پيسو کار نه دى. وينه خو کومه دوا نه ده چې په پيسو يې واخلو.

– وينه به د بل چا نه واخلو، پيسې به ورته ورکړو.

– په دې کلي کې به څوک پيدا شي چې خپله وينه ورکړي؟ ستا چې خپله خور ده، په کيسه کې يې نه يې نو بل يې خه پروا کوي؟

– زه يې نه سم ورکولى.

– ولې؟ گوره خور به دې مړه شي.

_ مرگ او ژوند د خدای له طرفه وي.

_ بېشکه. خو مور هم باید خپل بنده گي کونښن وکو.

_ د چا چې وخت پوره وي. زما او ستا په کونښن هم څه نه کېږي.

_ ته څه خبر يې چې د دې وخت به پوره وي که نه؟

_ که وخت يې نه وي پوره، بې له وينو هم ژوندی پاتې کېږي.

_ ته ولې دومره ډارېږې؟ هلته طالبانو سره خط کې پروت يې. شپه ورځ درباندي د مرميو باران وي. که هلته ولگېږې نو پوهېږې چې څومره وينه به درنه لاره شي؟

_ هلته مې چې هر څومره وينه وبهېږي، هغونه اجر لري.

_ نو يو څوک د مرگ نه ژغورل اجر نه لري؟

_ ما درته وويل چې مرگ او ژوند د خدای په لاس کې دي. زه او ته نه څوک وژلی سو او نه يې بچ کولی سو.

_ ترجمه دې ويلې ده؟

_ خود مې ويلې. تا غوندې خو مې د کفر مکتوبونه نه دي ويلې. پوره اوه کاله مې مدرسه کې سبقان ويلې.

_ بڼه نو د دې ایت ترجمه راته ووايه چې فرمايي:

و من احياها فکانما احيا الناس جميعا

_ معنا يې دا ده: او چا چې ژوندی کړ يو نفس، لکه ژوندی کړی يې چې ټول عالم وي.

_ بڼه نو دا کار اجر لري، که نه؟

_ ته دې خپله ډاکټري کوه. ستا سر په دې خبرو نه خلاصیږي. دغه ایت په قران کې فقط يو ځل راغلی خو د جهاد په باب تر سلو زیات ایتونه سته.

ډاکټر غوښتل چې ځواب يې ورکړي چې د حاجي ملا مور نارې کړې: هله ژر کوی. دلته راسی.

درې واړه په منډه کوټې ننوتل. د ناروغې سا ختلې وه. سیروم يې بند شوی و.

ډاکټر په بېړه د هغې پر سینه خپل ستاتسکوپ وگرځاوه بیا يې د دواړو لاسونو ورغوي د هغې پر سینه سر په سر کېښودل او په زوره يې کېښته خوا ته زور وکړ. دا کار يې شپږ وارې تکرار کړ. بیا يې د هغې سر شا ته قاط کړ یوه سپینه ټوټه يې پر خولې ورکېښوه. په یوه لاس يې پوزه وربنده کړه. خپله خوله يې پر ټوټې

ټينگه ولگوله او خپله سا يې د هغې خولې ته وړپو کړه. دا کار يې د سترگو په رپ کې وکړ. بيا يې شپږ وارې پر سينې زورونه وروکړل او بيا يې خولې ته سا وړپو کړه.

پوره لس دقيقې همداسې لگيا و. خو آخر يې په نهيلۍ خپل کار بند کړ. له سر او مخ يې خولې بهېدلې. معلومېده چې ډېر ستړی شوی و. په سترگو کې يې ویر بنکارېده. حاجي ملا ته يې وويل: خبره خلاصه ده.

خو شپې ټولو لکه يخ چې وهلي وي. په خپلو ځايونو ولاړ وو. د هر يوه په ذهن کې ځينې خبرې وې. ډاکتر خواشینی و. د حاجي ملا او عبدالهادي بېرحمی. ته فکر وړی و. ځان يې هم گرم باله چې څنگه يې هغوې ته قناعت نشو ورکولی. ولې دا ښځه مړه شوه؟ په لږو وینو يې ژغورل اسان وو. ځان سره يې ويل کاشکې د طب پر ځای مې د منطق کتابونه لوستي وای. زما منطق څومره کمزوری دی. د ملایانو منطق بيا څومره قوي دی. ځوانان د دوې په وینا له خپلو سرونو او خپلو وینو تېرېږي خو زه چې غواړم د چا ژوند وژغورم، زما په وینا څوک يو څاڅکی وینه هم نه ورکوي.

حاجي ملا هم خپه و. چورت يې واهه چې تېر كال د ترياكو
خوند نه و. ده ته په زكات كې ايله دوه منه ترياك رسېدلي وو. سر
هم ترياكو مرض كړى نو د بل واده پيسې به له كومه كړي.

د عبدالهادي چورت دومره خراب نه و. د هغه په خيال كې د
جنت باغونه شنه شنه كېدل. حوري، غلمان، د مېوو باغونه، د
شېدو رودونه، د شرابو حوضونه. هغه سبا ښار ته تلله واسكت يې
همدا اوس اغوستى و. سبا د باغ پل سره د ملي اردو كاروان
تېرېده او ده ورباندې ځانمرگى بريد كاوه.

كابل _ ده افغانان. آريا كلينيك

۱۷ - ۰۳ - ۱۳۸۶

تمدن (ت. م. د. ن)

نور احمد غرغښت د ښوونځي په اداره کې ناست و. مخې ته يې د مېز پر سر شل - پنځه ويشت ورقې پرتې وې. دا د زده کوونکو د کورنۍ دندې کاغذونه وو چې ده د کتلو لپاره راوړې وې. مخکې تر هغې چې رومبۍ پاڼه وگوري. ډېر خوشحال و. د دې پاڼو د کتلو لپاره يو ډول تلوسې او هيجان اخیستی و. لاسونه يې رېږدېدل. زړه يې درزېده. په لږزانو لاسونو يې د خپلې کورتۍ له جیب نه د عینکو ډبلې راويست. خلاص يې کړ او ذره بيني عینکې يې په سترگو کېښودې.

په تېرو څلورېښتو کلونو کې چې دی ښوونکی و. ډېر ځلې په هم داسې حال لیدل شوی و. استاد غرغښت د کلماتو د تجزیې او په تورو وېشلو او د هر توري لپاره د مانا را ایستلو ته ډېره لېوالتیا درلوده. مثلاً د انگرېزي تېچر کلمه يې داسې په تورو وېشله:

Teacher

T = talent

E = educated

A = able

C = careful

H = honest

E = expert

R = responsible

همدارنگه د پښتون کلمې ته يې دغه مانا جوړه کړې وه:

پ = پتمن؛ نښ = ښاغلی؛ ت = توريالی؛ و = وفادار؛ ن =
ننگيالی

ده په همدې توگه ډېرو کلماتو لپاره په زړه پورې ماناوې جوړې کړې وې او دا ځل يې خپلو شاگردانو ته دنده سپارلې وه چې د «تمدن» کلمه تجزيه او د هر توري لپاره يې يوه مناسبه مانا پيدا او په کاغذ کې يې وليکي. د تمدن کلمه د استاد لپاره ډېر اهميت درلود. هغه له تمدن سره ډېره مينه درلوده او هر وخت به يې د خپل هيواد د لرغوني تمدن په باره کې خبرې کولې. خپلو شاگردانو ته يې هم يوازینی نصيحت دا و چې د خپلو پلرونو په شان دې زيار وباسي تر څو د خپل هيواد له لاسه تللي وياړونه بېرته ژوندي کړي.

استاد پومبې ورځه راواخيسته. په حيرانتيا سره يې وکتل چې
شاگرد يې د تمدن کلمه داسې په تورو وېشلې وه:

ت = توپک م = مرمی د = دښمن ن = نسکور

په پای کې يې ليکلي و: يانې د توپک مرمی دښمن نسکوروي.

دويمه ورځه يې راواخيسته. په کې داسې ليکل شوي وو:

ت = توپ م = مرمی د = ديوال ن = نړول

يانې د توپ مرمی ديوالونه نړوي.

درېم زده کوونکي بيا داسې ليکلي وو:

ت = تانک م = ماین د = درب ن = نسکور

يانې: تانک پر ماین وخت. درب يې وکړ او نسکور شو.

يوه بل زده کوونکي چې پلار يې پخوا مجاهد و. دغه کرنښې

کښلې وې:

ت = تياره [د طياره نا سمه املا]

م = مجاهد

د = دافع هوا

ن = نسکور

یانی: تیاره = طیاره مجاهدینو د دافع هوا په ډزو نسکوره کړه.

د هرې ورقې په کتلو د استاد پر تندي یوه بله گونځه هم زیاتېدله. د خوشالی احساس یې په نهیلی بدل شوی و. اوس یې هم زړه په تېزۍ درزېده خو نه د تلوسې او هیجان له امله بلکې د هغه درد له امله چې د خپل زړه په تل کې احساساوه. د وخت په تېرېدو نه پوهېده. د نورو استادانو خبرې چې په اداره کې ناست وو. د ده تر غوړونو نه رسېدلې. د چاپېریال سره یې اړیکه شلېدلې وه. په ځان کې ډوب و او د ځانه سره کرار کرار د شونډو لاندې بونگېده. له ډېرې چوپتیا نه وروسته یې په لوړ اواز په داسې یوه لهجه چې گوندي سر معلم به هم په موضوع خبر وي وویل. سر معلم صایب! دا شاگردان هم ولله که گرم وي. دوی هغه وختونه نه دي لیدلي چې پلرونو به یې د بودا مجسمې جوړولې. دوی یوازې دغه وخت په یاد لري چې بودا په کې ښکته شوه.

۰۹،۲۵، ۱۳۸۵

هلمند کجکی

خندا

نن د هغو دريو تنو د وژلو وار و. هغوی مو په دلارام کې نيولي وو. سرک يې جوړاوه. درې واړه افغانان وو. خو له هندوستانيانو سره يې کار کاوه. زموږ مشر ملا هيبت اخند وايي: «څوک چې له کافر سره په دوستۍ کې درې گامه واخلي. د هغه او د کافر مرگ يوشی دی.»

ملا هيبت اخند هم عجيبه سړی دی. دوه کاله کېږي چې زه يې انډيوال يم خو تر اوسه مې د هغه خندا نه ده ليدلې. نه خاندي نه له چا سره ټوکې کوي. هغه څه کوي چې نور انډيوالان هم ټوکو ته نه پرېږدي. وايي چې دا لېسو و لېسو او لېسو و لېسو ناروا دي. په نه خبره سړي ته د ښځې کنځل کوي. ټول انډيوالان ورنه په ډډه گرځي. موټروان او وراره يې تل ورسره يو ځای وي خو هغوی هم لکه مور غوندې ترې ډارېږي. کله چې هيبت اخند په چا قار شي. همدغو دوو کسانو ته امر کوي چې پښې يې په لنگوتې وټري بيا د لنگوتې يو سر موټروان او بل سر يې خپل وراره ته ورکوي چې پښې يې پورته ونيسي. پخپله لښتې را اخلي او تر هغو پورې يې وهي چې يا خو بيخي له اخ و ټوخه ولوېږي او يا هم سړی بې سده شي. ما هم دوه ځلې

همداسې وهل خوړلي دي. يو ځل لمانځه ته لږ ناوخته شوی وم. بل ځل يې راته امر کړی و چې يو سپری پر مخ په لغتو ووهم. ما ويلې وو چې ملا صايب دا خو گناه ده. بس همدا خبره نه وه بلا وه. داسې يې ووهلم چې دوه ورځې مې پښه پر ځمکه نه شوه اېښودلې.

خپره يې خدايي هيبت لري. يوه سترگه يې ړنده ده. وايي چې پر کوم مين ختلی و. يوه پښه يې له زنگانه نه غوڅه ده. د کين لاس دوې گوتې يې نشته. د بم وړو وړو پارچو يې له مخ نه غلبېل جوړ کړی. پر پزې يې د کالدانې يو غټ ټپ پاتې دی. هم کوسه دی هم نيم شونډی. برېتونه يې ډېر نري دي. غاښونه يې غټ غټ او کاره واړه دي. د تندي گونځې خويې سر و کال نه ورکېږي. چې ويده هم وي سپری ترې ډارېږي. په ونه ډېر ټيټ دی خو غږ يې ډډ دی. اورېدلي مې دي چې په درې کلنۍ کې يتيم شوی و. مور يې بيا خپل لېوره ته ناسته وه. لېور يې چرسې و. هيبت به يې هره ورځ واهه. هماغه و چې هيبت له کوره وتښتېد او د بل کلي په دايره کې يې واړول.

د دايرې انډيوالان يې وايي چې هيبت له ځيرې سره نه و جوړ. هر وخت به يې ځان ترې نه ايست خو کله به چې مجبور شو نو هم

به يې خيري راتولولې او هم به يې د شونډو لاندې خلکو ته کنځل کول. اوس هم همدغه خوی لري. نور کنځل يې خیر خو د بنځې کنځل چې چا ته کوي. ما ته ډېره غوسه راځي خو له ډاره شه ویلی نه شم.

دا دی راغی. ټولو ته يې په خیر وکتل. بیا يې وویل: لالیه! ورشه هغه سرکوزان راوله.

بندیان يې راوستل. لاسونه يې لنگوتو باندې تر شا تړلي وو. د درې واړو رنگ تښتېدلی و. هیبیت خان خان پرون د هغو پر مریو چاره ایښې وه او ورته يې ویلي وو چې سبا به مو مردار کړم. خوارکیان لکه پانې رېږدېدل. لکه مال چې قرباني ته يې بیايې. ځانونه يې شاته شاته کول خو زموږ دوو تنو انډیوالانو بېرته له شا پورې وهل. د ملا هیبیت مخې ته يې په گونډو کړل.

هیبت اخند موټروان باندې غږ کړ: هلکه زما چاره راواخله.

بندیانو چې د چارې نوم واورېدل. درې واړو په ژړا شول. نارې سورې يې کولې:

— ملا صایب! د خدای لپاره رحم وکړه.

— خدای ته وگوره ملا صایب! کوچنیان لرو.

_ ملا صایب مره نه کش . نوکریته مېکنم . به لياز (لحاظ)
خدا!

خو هیبت اخند لکه چې کون وي . د هغو پر خبرو یې بیخي سر
ونه گرځاوه . له موټروان څخه یې چاره واخیسته . د اول نفر پر
مری یې کبښوده . هغه بیا په زاریو وژړل . په ژړه غوني غږ یې
ووویل : ملا صایب! خدای ته وگوره . زه خو مسلمان یم . خون به مې
تر غاړې دې شي . خدای ...

نور څه ویلو ته یې پرېښود . چاره یې پر مری ور تېره کړه . غاړه یې
تر نیمایي ورغوڅه کړه . هغه شپنکې وهلې . لاس او پښې یې
غورځولې . د ورمېره له دوو رگونو څخه یې وینې دارې وهلې . زه
ډېر ډارېدلې وم . ما تر اوسه د انسان ځنکدن نه و لیدلی . وژل خو
یې څه کوي . زړه مې درزېده . سر راباندې دروند شو . لاسونه مې
رېرېدل .

هیبت اخند بیا د هغه پر مری چاره تېره کړه . دا ځل یې سر له
سټې نه بیخي جلا کړ . د پرې شوي سر له وینبتانو نه یې ونيول .
خپلو سترگو ته یې پورته کړ او کټ کټ په خدا شو . ډېر یې
وخنډل . دا اول ځل و چې د هغه خدا مې لیدله . سترگې یې
سړې وې . سړی ترېنه وېرېده . ټولو ته یې په ځیر وکتل گوندې

زموږ حال يې زموږ په خپرو کې لیده. په سترگو کې يې د آرامۍ
نښې وې. لکه چې مار چيچلي ته دې تریاک ورکړي وي او درد
يې کرار شوی وي. همداسې هوسا شوی و.

د دویم بندي پر غاړه يې چاره کېښوده. سر راباندې وخرخېد.
سترگو باندې مې توره تیاره راغله. زه په نورو باندې پوه نشوم. کله
چې مې بیا سترگې وغړولې. انډیوالان را نه چاپېر وو. یوه انډیوال
راباندې غږ کړ: مامد نسیمه! پورته شه چې دوه لمونځونه درنه
قضا شول.

کابل

۱۷-۲-۱۳۸۶

د پير لېونتون

خو اونۍ کېدې چې د کریم خوی بدل شوی و. ډېر وخت به ځان ته یوازې کېناسته. زموږ سره یې گپ شپ او ټوکې ټکالې کمې شوې وې. د درسو په کیسه کې هم چندانې نه و. هغو ساعتونو ته چې استادانو یې د درس پوښتنې کولې. نه راتله. انگلیسي کورس یې هم پرېښی و. ما خو ځلي ورته ویلي و چې وه ملگریه که مریض یې چې ډاکتر ته دې بوځم. خو هغه به هر ځل ویل چې نه زه بیخي روغ رمت یم. یوه ورځ چې زه او کریم د لیلیې په کوټه کې یوازې وو. راتینگ مې کړ چې هرو مرو به حال وایې. څه درباندي شوي دي؟

هغه وویل: هېڅ راباندي نه دي شوي.

– نو ولې داسې یو رقم خپه غوندي یې؟

– نه یم. ولله که خپه یم.

– پخوا خو داسې نه وې. که کومه ستونزه لرې راته ووايه زه

به درسره مرسته وکړم.

– نه بابا ته ولې دومره شله یې. درته ومې ویل چې هېڅ

خبره نشته.

- گوره له ما نه يې مه پټوه. ريښتيا، مين شوی خو به نه يې؟
- نه مې پرېږدې نو. مجبور يم چې درته ووايم. گوره ما د پير لاس نيولی. آغا جان نومېږي. ډېر لوی ولي دی.
- دا خو ډېره ښه خبره ده خو بيا نو ولې خپه يې. ولې درس نه وايې. له مور سره ولې خبرې اترې نه کوي؟
- ما ته مې هره جمعه کې پير صايب وظيفه راکوي. تر بلې جمعې زه هماغه وظيفه کومه. چې وظيفه کوم بيا نور هېڅ شی خوند نه راکوي.
- گوره کریم جانه! هر شی يو حد لري. وظيفه خپل ځای لري، درس خپل ځای. په هېڅ شي کې افراط ښه نه دی.
- ما ته مې پير صايب ويلي چې وظيفه دې سمه کوه. نورو شيانو پسې مه گرځه. خدای قادر مطلق دی هر څه به درته سم کړي. زه د درسونو هېڅ اندېښنه نه لرم بيا به په امتحان کې وگورې چې څوک ډېرې نمرې وړي.

زه ورته تر مابنهامه لگيا وم خو هغه له خپل خره نه کښته کېده. له هغې ورځې وروسته به يې کله کله د پوهنتون باغچې ته بوتلم او راسره به يې د زړه خواله وکړه. پوهېده چې بل څوک يې خبرو ته غوړ نه نيسي. په ټولو انډيوالانو کې يې يوازې له ما سره ډډه لگېده. هغه هم په دې خاطر چې خبرې يې واورم. که ما به کوم نصيحت ورته وکړ نو خوا به يې بده شوه. هغه تل را ته د خپل پير صفتونه کول. نوې نوې خبرې يې زده کړې وې: «فنا في الله»، «وصلت»، «هاتف»، «غوث»، «قطب زمان» او ډېرې نورې خبرې چې زه يې پر ماناوو چندان نه پوهېدم. هره اونۍ به يې د آغا جان د کراماتو يوه نوې کيسه کوله.

يوه جمعه يې راته وويل چې راځه نن ته هم راسره لاړ شه. د پير صايب په حضور به دې مشرف کړم. ما هم همدا غوښت چې کومه ورځ دغه پير وگورم چې څه رنگ سپری دی.

ورسره لاړم. د قلعه مسلم تنگو کوڅو کې څو وارې ښي او چپ لاس ته وگرځېدو تر څو د آغا جان لنگر ته ورسېدو. د سرای د دروازې دواړو خواو ته شپږ شپږ کسان لاس پر سينه ولاړ وو او راتلونکو کسانو ته به يې «مرحبا! مرحبا! جزاک الله!» ويل.

کریم مخکې زه ورپسې انگر ته ننوتو. ډېره لویه حویلي وه په منځ کې یې د وزیر اکبر خان مېنې د کورونو په شان یوه لوکسه دوه پوړیزه ودانۍ وه. د اول چت دالان په بوټونو ډک و. د یوې لویې کوټې مخې ته مو بوټونه وایستل. د کوټې ور بېرته و خو د جالیو پرده یې ځوړنده وه.

کریم پرده لېرې کړه او ورننوت. ورپسې زه هم ننوتم. د کوټې بر سر کې درې دانې کوریچې سر پر سر پرتې وې او د تخت غوندې ځای یې جوړ کړی و. پر دې تخت باندي یو ربرور ناست و. ریره یې ډېره اوږده او پاکه وه. مخ یې تک سپین ځلېده. داسې ښکارېده چې په ژوند کې به یې د لمر مخ نه وي لیدلی. برېتونو یې دواړه شونډې پټې کړې وې، خوله یې نه ښکارېدله. ځنې یې نږدې تر څنگلو پورې رسېدلې وې. پر تندي یې یوه نری زرغون رنگه ریتاره تړلې وه. پر غاړه یې ډېرې اوږدې تسبیح چې سرې، شنې، ژېړې، سپینې او زرغونې دانې یې لرلې، پرتې وې. اوږده شنه چپنه یې اغوستې وه. پایڅې یې بد وهلې وې. یو بالښت یې شا ته او دوه گردې بالښتونه یې دواړو څنگو ته پراته وو.

د کوټې دواړو اوږدو دېوالونو ته ډېرو ربرورو او څنپورو ډډې لگولې وې. په یوه کنج کې لس دولس کسان د دایرې په شکل سره

ناست وو او په لوړو اوازونو یې «هل، هو، هل، هو» ویل او لکه فـنـر غونډې له ملا نه ټیټېدل او هسکېدل.

همدا چې کوټې ته ننوتو، کریم خپل پیر خوا ته په خاپوړو روان شو. کوټه څه کم شل گزه اوږده وه او کریم دا ټول واټن هماغسې په خاپوړو وواهه. پیر ته چې ورسېد، لکه سپی چې د خپل څښتن په پښو پورې ځان سولوي، د پیر په پښو یې خپل مخ او پوزه وموښل.

د پیر په څېره کې یو ډول تکبر ښکارېده. سترگې یې پټې نیولې وې. په گوتو یې د تسبو دانې اړولې. ښه ډېره شېبه وروسته یې سترگې پرانیستلې. د کریم پر سر یې لاس تېر کړ. «جزاک الله» یې وویل بیا یې د پخوانیو اروپایي بډایو ښځو په دود ښی لاس کریم خوا ته ونيو. کریم د هغه لاس په شونډو او سترگو ښکل کړ او بېرته هماغسې په خاپوړو شا ته روان شو. بې له دې چې مخ یې له پیر څخه واوړي، د کوټې پای سر ته راغی او غلی په یوه کنج کې کېناست.

د پیر چې ما ته پام شو په ډډ اواز یې راباندې غږ وکړ: «مرحبا! مرحبا! راځه د خدای دوسته راځه»

زه په عادي تگ رهي شوم.

ټول ناست کسان سره وبونگېدل:

– دا بې ادب څوک دی؟

– ځمکې ته ولویږه کم بخته!

– توبه، توبه!

– استغفرالله! توبه!

– یا پیره رحم وکړه!

– یا پیره کرم!

– یا پیره ورحمېږه چې دا کوټه پر مور ونه نږېږي!

ما غوړونه کانه واچول او همداسې نېغ پیر خوا ته ورغلم. پیر خپل لاس را اوږد کړ چې مچ یې کړم. خو ما په یوه لاس ورته لاس ورکړ. د پیر شنې او بلنې سترگې زما په سترگو ښخې شوې. را ته ویې موسل او ویې ویل: پروا نه لري ته نن زما خاص مېلمه یې. راشه! دلته څنگ ته مې کېنه.

د مریدانو شور پورته شو: سبحان الله! سبحان الله! یا پیره صدقه دې شم. یا پیره ډېر مهربان یې.

ما د سترگو لاندې هم پير او هم مريدان يې شارل. پير يوه څښپور
ته په سترگو کې اشاره وکړه. هغه راپاڅېد او په څرخېدو او تاوېدو
شو. په لوړ غږ يې شروع کړ: «هل هو. يا پيره يا پيره. هل هو هل»

نورو مريدانو د هغه خبرې ورغبرگولې داسې شور جوړ و لکه د اول
صنف شاگردان چې په ښوونکي پسې الفبې تکراروي. سړی پوره
لس دقيقې تاوېده. اخر کې زما مخې ته کېناست. سترگې يې
تکې سرې وې او شا و خوا يې توره کړی راتاوه وه. په خولو لوند
خيشت و. گربوان يې تر نامه خلاص و. د نورو په شان يې په غاړه
اوږدې تسبيح کوړی وې. لمن يې د کبابيانو په څېر سوری
سوری وه. د خولې نه يې د چرسو او سگرتو بوی راتله. څښپور په
زوره چيغه وکړه: يا پيره! دغه سړي ستا بې احترامې کړې ده.

پير وويل: پروا نه لري. نن يې اوله ورځ ده. بيا به داسې
گستاخي نه کوي.

– يا پيره! که زه ورته څه ونه وایم، خدای به رانه خپه شي. يا
پيره! ته د خدای محبوب يې. ستا د ازار زور نه لرم. پرېږده چې
دې بې ادب ته سزا ورکړم.

– مرحبا! بس دی. ما بخښلی دی. زما پر مېلمه کار مه لره.

خڼپور د پير پښو ته ولوبد او په ژړا يې وويل: يا پيره صدقه دې شم. ته خومره مهربان يې.

زه پوهېدم چې دا هر څه د نورو مريدانو د ډارولو له پاره كيږي او پير غواړي چې خپلو مريدانو ته خپل زور وښيي.

غرمه شوه. گډوه او چيلمچي راورسېدل. د پير لاسونو ته يې اوبه واچول. بيا يې د چيلمچي اوبه په يوه سطل کې چې تر نيمايي له اوبو ډک و، تويې کړې. مريدانو پر سطل بريد جوړ کړ. له هرې خوا نارې پورته کېدې «ما ته يې راکړه»، «يو غورپ دې خوا ته را تېر کړه»، «باداره! چې زه دې هېر نه شم.»

هر چا ته به چې په گيلاس کې يو غورپ اوبه ورسېدې، نو مخ قبلي ته به ودرېد او د بسم الله پر ويلو به يې خولې ته پورته کړ.

ډوډۍ مو وخوړه. پر دسترخان باندي د هر څه پرېماني وه. سېله وريجې، درې رقمه غوښې او څو رنگه ميوې. دسترخان چې ټول شو، ساعت ته مې وکتل. پوره يوه بجه وه. پير ته مې وويل: آغا صايب! د جمعې ورځ ده. د لمانځه وخت دی. که دې خوښه وي چې جومات خوا ته ورشو.

وویل: لمانځه ته؟ آغا باداره ته دا خوارکی پوه کړه. لکه چې مور
یې نه یو پېژندلې.

آغا بادار چې زما په اند د آغا جان ورور او معاون به و، وویل: د
خدای دوسته! لمونځ خو پر عامو خلکو باندې فرض دی. دا د
خواصو دېره ده. مور شپه او ورځ له خدای سره یو. زموږ
سترگې، لاسونه، پښې، زړه او ټول اندامونه د خدای ذکر کوي.
پیر صایب خو په خلوت کې ورسره مستقیماً خبرې کوي. مور اهل
الله یو لمانځه ته ضرورت نه لرو.

ما د لمانځه لپاره رخصت واخیست او ووتم. له هغې ورځې وروسته
کریم له ما نه هم گونبه گرځېده. څو وارې مې هڅه وکړه چې
ورسره خبرې وکړم خو گټه یې ونکړه. هغه ورځ تر بلې لا په خپل
ځان کې ډوبېده. سترگې به یې مدام سرې وې. د سمستر د پای
ازموینې پیل شوې. کریم د دوو دريو مضمونونو امتحان ورکړ خو
بیا ورک شو. نه لیلیې ته راتله او نه پوهنتون ته.

نن مې پس له دوو کلونو هغه ولید. اول سر کې مې بیخي ونه
پېژاند خو چې ښه ورته ځیر شوم، پوه شوم چې کریم دی. د سر
نه تر پښو پورې په خپرو کې ډوب و. وینستان یې جاغه او ببر وو.

گربوان يې شلېدلی او لمن يې سوری. سوری. وه. د لستونو تنی.
يې شکېدلې وې. سترگو يې چوڅنې نیولې وې. ریره او برېتونه
يې بېر او خېرن وو. د خولې له کونجه يې نارې بهېدلې. یوه پایشه
يې کښته بله پورته وه. سترگې يې مخامخ کوم شي ته خیر وې.
ما فکر وکړ چې ما ته به گوري خو له څنگه مې تېر شو او سترگې
يې هماغسې یوې نقطې ته نیولې وې. ما ورباندې غږ وکړ خو لکه
چې اورېدلي يې نه وي، رانه تېر شو. له هغې خوا دوه کسان
راروان وو. یوه يې بل ته وویل: دا دېرشم کس دی چې د آغا جان
په لنگر کې لیونی شوی.
کابل

۱۳۸۶ - ۰۴ - ۰۴

د فراغت جشن

اجمل ته په ټول ژوند کې دا ډېره مهمه ورځ وه. هغه ورځ چې د لسو کالو را په دېخوا ورته په تمه و. مگر په خپره کې يې د خوښۍ څرک نه لگېده. هغه د لوړو زده کړو وزارت خوا ته روان و تر څو خپل ډيپلوم واخلي. چورت يې واهه.

څه ښه وختونه وو. لس کاله مخکې په همدغو ورځو يانې د حوت د مياشتې په اخرو ورځو کې د کانکور پايلې اعلان شوې وې. يوه ملگري پر اجمل باندې زېږی کړی و چې «اجمله! مبارک دې شه! طب ته کامياب شوی يې.»

هغه پر ځان باور درلود او پوهېده چې ملگري يې رينښتيا وايي خو بيا يې هم تلوسه لرله چې خپله نتيجه پخپلو سترگو وگوري. وروسته له هغه يې چې خپله نمره ليدلې وه، په ډېرې خوشحالي سره خپل کور خوا ته روان شوی و. کله چې کور ته رسيدلی و، ليدلي يې وو چې مور، پلار، خویندې او وروڼه يې ټول گلان په لاس د هغه راتلو ته منتظر دي. هماغه ملگري چې په ده باندې يې زېږی کړی و، کور ته يې هم خبر ورکړی و.

هغه وخت به د پوهنتون د فارغانو د فراغت ورځ په ډېرو ډېډېو لمانځل کېدله. لوکس موټرونه به يې گل پوښ کول. په لوکسو هوټلونو کې به يې محفلونه جوړول. د فارغانو په غاړو کې به گلان اچول کېدل. دوی به لوکسې دريشۍ اغوستې وې او گلپوښ موټرونو به يې د پوهنتون پر سرکونو گرځيدل. د دې حالت په ليدو به د اجمل په زړه کې گرځېدل چې کاشکې هغه هم خپل فراغت په همداسې شان ولمانځي. خو اوس هغه وختونه نه وو. اوس هر څه بدل شوي وو. هېچا حق نه درلود چې دريشۍ واغوندي. د محفلونو جوړول خو لويه گناه وه. علم، پوهه، زده کړه، دې هر څه خپل ارزښت له لاسه ورکړی و. د تنظيمي جگړو پر مهال د کابل پوهنتون پوره درې کاله بند و. اجمل ته د طب اوه کلنۍ دوره لسو کالو ته اوږده شوې وه. اجمل خيال پلو واهه چې خپل فراغت لمانځي. په لوکس گلپوښ شوي بنز موټر کې سپور دی. د سرک دواړو غاړو ته ولاړ کسان پر موټر باندې گلان شيندي.

هغه همداسې په چورت کې روان و چې د يوه موټر بريک ځان ته متوجه کړ. د غږ لوري ته يې وکتل که گوري چې د امر بالمعروف ډاټسن موټر دی. د موټر له باندې څخه دوه تنه طالبان

چې سترگې يې د ناوې په شان تورې وې او پر سرونو يې د پاچ
سپينې لنگوتې وې، ورټوپ کړل. د هغو څخه يو تن چې کيبل يې
په لاس کې و، د اجمل په وهلو شروع وکړ. پنځه - شپږ واړه يې
د اجمل پر اوږو داسې سخت سخت وارونه وکړل چې تا ويل د
پلار قاتل يې دی.

اجمل چې اوږې يې بد سوي کاوه، په وارخطايي وويل: ملا
صايب! څه مې کړي دي چې داسې مې وهې؟

طالب چې غاښونه يې له ډېره قهره سره جنگېدل، ورته وويل: د
کاپر زويه! ته لا خبرې هم کوي! ته څنگه سر تور سر گرځي؟

اجمل وارخطا شو. خپل سر ته يې لاس يووړ او ايله اوس يې په ياد
شو چې له کوره د راوتلو پر وخت يې خولې هېره کړې ده.

دواړه طالبان بيا هم د هغه په وهلو لگيا شول او تر هغې پورې
يې وواهه چې دواړه ښه ستړي شول. وروسته يې دهغه لاسونه تر
شا وتړل او د موټر باډۍ ته يې واچاوه. د موټر په سيټ کې ناست
طالب چې نورو ورته حاجی ملا صايب ويل، موټروان ته وويل:
هلکه! سلماڼي دوکان ته ورسه چې د دې خنزير سر به په سنت
برابر کړو.

موټر حرکت وکړ او خو شیبې وروسته سلمانې دوکان سره ودرېد. امر بالمعروف والا اجمل لاس نیولی دوکان ته بوت او ویې ویل: استاذه! د نورو کارونه پرېږده. اول د دغه دوس سر وخریه چې مور تلوار لروا.

سلمان د «شه صایب» په ویلو د اجمل سر پاک ور وخریيل. کله چې د سلمان کار خلاص شو، طالب اجمل ته مخ ور واپراوه او ویې ویل: د استاذ پیسې ورکړه.

اجمل چې له شرمه یې خپل سر کښته اچولی و، وویل: پیسې راسره نشته.

امربالمعروف والا د هغه له لاسه ساعت خلاص کړ او د سلمانې پر مېز یې کېښود. بیا یې سلمان ته وویل: استاذه! دغه سات درسره وساته. چې هر وخت یې پیسې درته راوړې بیرته یې ورکړه. د سلمان زړه و سو. ساعت یې د اجمل جیب ته واچاوه او ویې ویل: صایب! پروا نه لرې. زه اجوره نه غوالم.

طالب اجمل لاس نیولی موټر خوا ته بوت او له حاجي ملا خخه یې وپوښتل: حاجي ملا صایب! اوس ورسره څه وکړو؟

مشر ملا ورغبرگه کړه: ته ودرېره. زه یو خو پوښتني وکړم چې
مسلمان دی که کاپر.

د اجمل رنگ تښتېدلی و. زړه یې ټکان کاوه. ټول بدن یې
رېرېدېدل او د درد له لاسه سم نشو درېدلی. حاجی ملا وپوښتل:
لوی الحمد دې زده دی؟

اجمل پوهېده چې طالبان «دعای قنوت» ته لوی الحمد وایي نو
په وبلو یې پیل وکړ: اللهم انا نستعینک و نستغفرک ...
حاجی ملا بیا وویل: د جنازې لمونځ ووايه.

اجمل د جنازې لمونځ هم ووايه. حاجی ملا نورو طالبانو ته وکتل
او په ملنډو یې وویل: دا کاپر خو لکه چې اوس مسلمان شوی
دی.

اجمل وویل: زه همداسې مسلمان پیدا شوی يم.

حاجی ملا چې خپلو انډیوالانو ته یې سترگه وهله، وویل: اوس
به دې مالوم کړم چې ریښتیا مسلمان یې که نه. ښه نو ته را ته
چوبي سنتونه ووايه؟

اجمل په وارخطایي سره حیران حیران وکتل. په لړزانده غږ یې
وپوښتل: چوبي سنت څه شی دی؟

حاجی ملا تندی تریو کړ او ویې ویل: ومو لیدل چې دا خنزیر
کاپر و؟ هله موټر ته یې واچوئ. په جیل کې به یې مسلمان کړو.
موټر د امر بالمعروف زندان خوا ته روان شو.

کجکی

۱۱،۱۱،۱۳۸۵

درې مخی

عظیم مې پخوا هم دوه ځلې لیدلې و. هغه پولیس منصبدار و خو ما اول ځل د «شب شعر» په یوه محفل کې ولید. دا د دولس کاله مخکې خبره ده. مشاعرې ته په پولیسي دریشۍ کې راغلی و. پر اوږو یې تورني رتبه او پر سینه یې درې مډالونه څرېدل. زما څنگ ته ناستو کسانو خپلو منځو کې سره ویل: عظیم باندي خپل یونیفورم ډېر گران دی. وگورئ چې ان په مشاعرو کې یې هم اغوندي.

یوه بل وویل: وروره! نن سبا خو د همدې رتبه او مډالونو وخت دی او پر هر چا گران دي.

مشاعره شروع شوه. ویاند په سر کې عظیم ته بلنه ورکړه. هغه خپل شعر ولوست. لهجه یې کابلي فارسي وه. شعر یې ما ته خوند رانکړ. خو یو څو کسانو ورته ډېرې چکچکې وکړې. پخپل شعر کې یې حاکم گوند ستایلی و. ستاینه څه چې یو ډول چاپلوسي یې ورته کړې وه.

وختونه تېرېدل. د تنظیمي جگړو ډگر تود و. زه په یوه مینې بوس موټر کې «ده دانا» خوا ته روان وم. موټر مو د دهمزنگ له څلور

لاري نه تاو شو او ناخاپه يې برېک ونيو. دوه تنه وسله وال کسان موټر ته راوختل. د ټولو سپرليو مخونو ته يې په ځير وکتل او ځينو ته يې امر وکړ چې له موټره کښته شي. لس دولس کسان يې کوز کړل. زه هم په کې وم. د پخواني شوروي د علم و فرهنگ د خونې ودانۍ ته يې بوتلو.

دا وخت دغه ودانۍ په کنډواله بدله شوې وه. دېوالونه يې سوري سوري وو. د خښتو او هيندارو ټوټې يې هرې خوا ته پرتې وې. په انگړ کې يې يو زنگون واښه شنه شوي وو. ټولې کړکۍ او دروازې يې ماتې وې. يوې لويې کوټې ته يې ننه ايستلو. گورم چې عظيم د څو تنو بېر سرو وسله والو په منځ کې ولاړ دی او په نورو ټوپکيانو باندې امرونه کوي. داسې ښکارېده چې د ډلې مشر-دی. کالي يې بيخي بل ډول وو. يو اوږد بڅمل کميس يې اغوستی و چې ان تر ښنگرو پورې يې و. د پرتوگ پاڅون يې بد وهلې او په پښو کې يې سيلور بوتونه وو. په غاړه کې يې د تمانچې د مرميو قطار او تر ملا يې پوليسي کمربند تړلی و. ږيره يې هم پرېښې وه. څو تاره پر زنه او څو څو تاره د دواړو ځنکو يا ټپکونو لاندې. تر پخوا ډېر چاغ شوی و. آن له ډېر چاغوالي يې سترگې سمې نه معلومېدې. يو برگ دسمال يې پر سر تړلی و.

کله چې يې مور ته پام شو، غاړه يې هسکه کړه. زمور خوا ته په داسې تکبر روان شو چې ته وا ډیلی يې فتح کړی. مور يې څنگ په څنگ سره ودرولو. يو قلم يې له جيبه راوايست. اول نفر نه يې وپوښتل: اې چیه؟

هغه خوارکي وويل: کلم استن.

عظيم يو بل ټوپکوال ته چې په ده پسې لکه باډيگارد غوندې روان و، سترگه وواهه. وسله وال هغه سپری تر لاس ونيو او بلې کوټې ته يې بوت.

عظيم له دويم سپري نه هم هماغه پوښتنه وکړه. هغه يې په ځواب کې وويل: قلم اس.

همداسې يې په ټولو باندي د قلم نوم واخيست او هغه کسان يې چې د قلم پر ځای «کلم» ويلي وو. هلته وساتل. پاتې کسان يې رخصت کړل. ما ټول ژوند په کابل کې تېر کړی نو له دې امتحانه کامياب راووتم.

نن مې له لسو کالو وروسته بيا هغه ولېد. دا ځل يې توره دريشي او سپين شخ گربوانه کميس اغوستی و. سره نيکتايي يې تړلې وه. ږيره او برېتونه يې پاک خريپلي وو. تورې عينکې يې په

سترگو او یوه شنه دوسیه یې په لاس کې وه. دا د یونما په دفتر کې د دیموکراسۍ په اړه غونډه وه. غونډه شروع شوه. لومړی وینا وال یې عظیم و. په ایراني لهجه یې خبرې کولې. وینا یې داسې پیل شوه:

خانم ها و آغایون!

امروزه عمده ترین چالشی که فرا راه دموکراسی قرار دارد همانا حضور گستردهٔ جنگسالاران در کشور میباشد.

دوخ په انسان کې

روزي او نفقه، نښې کلمې او نښې بهانې. کله کله به عبدالجبار خپل وجدان گرماوه چې ولې داسې کارونه کوي. خو د جبار پلمه همدا وه چې سپری د نفقې لپاره مجبورېږي چې ځینې کارونه وکړي. هغه د استخباراتو په اداره کې مستنطق و. کار یې هم آسان و او هم سخت. چارواکو به جبار ته د هر تورن سره یوه دوسیه هم ورسپارله چې د تورو نو یو لیست به په کې و. د هغه دنده دا وه چې ټول یا لږ تر لږه تر نیمایي زیات تورو په تورو باندې ومني. په خپل کار کې آزاد و. د هر څه د کولو واک یې درلود. د تورو وهل، ځورول، بې خوبه کول، د هغو د وینستانو او ږیرې شکول، برق ته یې ورکول او ...

په لومړیو کې به یې تورن کسان یوازې په سوکونو، خپپرو، او لغتو وهل. له دې کاره یې ډېر خوند اخیسته. د وړوکوالي څخه یې په زړه کې همدا ارمان و چې هر څوک وډبوي. هغه په ماشومتوب کې تر گردو همزولو ډنگر او کمزوری و. هر وخت به یې په جنگ کې وهل خوړل خو اوس نو خدای ورکړی و.

کرار کرار یې د ځورولو نورې لارې هم وکارولې. نور نو یوازې د تورو په وهلو نه راضي کېده. ځینو تورو کسانو به هم یوازې په

وهلو اقرار نه کاوه. یو نیم کسان خو به د جبار په نړیو بنځینه لاسونو بیخي نه خوړېدل ځینو به ملنډې هم پرې وهلې.

میاشتي کلونه تېرېدل او جبار د اقرار اخیستلو نوې وسیلې او نوې طریقې زده کولې. پر بوتل باندې د تورنو کپنول او د هغو پر جنسي آلت د ډبرې ځوړندول تر ټولو موثرې لارې وې.

حکومتونه یو په بل پسې بدلېدل رابدلېدل خو جبار له خپلې دندې نه لرې کېده. هغه به د هر نوي حکومت په راتگ سره پنځه شپږ ورځې وزگار پاته کېده. خو ډېر ژر به د تورنو نوي کاروانونه ور ورسېدل. هغه به په همدې څو ورځنۍ وزگارتیا کې ډېر نارامه و. لکه هغه څوک چې یو ډېر قیمتي شی یې ورک کړی وي، دې خوا ها خوا لالهانده گرځېده. هېڅ شي خوند نه ورکاوه او هېڅ ځای کې یې آرام نه مونده. وروسته بیا جبار د بیکاریو وختونو لپاره هم یوه چاره وکړه. د کار په موده کې د اقرار اخیستنې پر وخت یې ټول غږونه په فیته کې ثبتول. د تورنو کړیکې، ژړاوې، چیغې، فریادونه، زاری او د جبار سپکې سپورې او زیارې په فیتو کې خوندي کېدلې. جبار د بیکارۍ په شپو همدغه فیتې په تېپ کې غږولې او ډېر خوند یې ترې اخیسته.

دوه کاله مخکې یو بل حکومت راغی. جبار یې له دندې وشاړه. هغه څو اونۍ په کابل کې د کار په لټه کې و. خو د خوښې کار ورته پیدا نشو. همدا و چې پېښور ته یې کډه کړه. هلته څو ځایه د منښتوب کار ورته پیدا شو. جبار په هر ځای کې څو څو ورځې تېرې کړې خو دغو کارونو خوند نه ورکاوه. ډېر وخت یې په خپل کور کې د هماغو فیتو په اورېدلو تېراوه. گوزاره یې په هاغو بېخرتو پیسو کېدل چې د کار په موده کې یې گټلې او د هغه ښځې معصومې په کور کې خوندي کړې وې.

په کور کې یوازې دی او ښځه یې اوسېدل. اولاد یې نه و شوی. یو څه موده چې تېره شوه ډېره عجیبه ستونزه ورته پیدا شوه. په نا حقه یې معصومې باندې شک پیدا شو زړه کې یې گرځېده چې ښځه یې له کوم چا سره لاره لري. دوه درې اونۍ یې د لیرې نه خپل کور وڅاره چې څوک ورته راځي که نه. هېڅ څوک یې هم ونه لید.

پر شیطان یې لعنت وویل. څو ورځې هوسا و. خو بیا ورته بدگوماني پیدا شوه. شک یې وار په وار زیاتېده. کور کې یې وویل چې د کړکیو پردې دې نه لیرې کوي. پر دې یې هم بسنه ونکړه. یوه ورځ یې تور رنګ راوړ او ټولې ښیښې یې تورې کړې. د کړکیو

شا ته يې اوسپنيزې پنجرې ولگولې. بله ورځ يې له بازاره پنځه دانې غټ غټ قلفونه راوړل او په دروازې يې ولگول. بنځه يې وپوښتل: دروازې خو دوه قلفونه لرل نو دا نور دې ولې ورولگول؟

— هېڅ ته نه پوهېږې. دا پردی وطن دی احتیاط ښه شی دی.

جبار به که د دوو دقیقو لپاره هم له کوره ووت نو د دروازې ټول قلفونه به يې بندول او کیلي گانې يې خپل جیب ته اچولې. له کوره يې داسې شی جوړ کړی و چې مرغی هم نشوای ورننوتی خو بیا يې هم شک نه لیرې کېده. کله کله يې په کور کې ویل چې زه بازار ته ځم. خو د کور شا و خوا ته يې پیره کوله.

سوکه سوکه خبره نوره هم خرابه شوه. هغه ډېر ځورېده. له معصومي څخه يې کرکه کوله. ته وا د ننه په بدن کې يې اور بل و او دی يې سوځاوه. یوه ورځ يې په ډېره بېړه د کور ور خلاص کړ. په منډه د خوب کوټې ته لاړ. د پردې شا، د تخت لاندې، ټول ځایونه يې وپلټل. پخلنځي ته لاړ. الماری او روکونه يې په ځیر وکتل. بیا يې تشناب ته هم سر ښکاره کړ. ټولې کوټې او دالان يې ښه له نظره تېر کړ. معصومي ورنه پوښتنه وکړه: خیریت خو به وي. کوم څه دې ورک کړي دي که څنگه؟

– راته ووايه چېرته دې پټ کړی؟

– څه شی؟

– پخپله پوهېږې. سپری دې چېرې پټ کړی؟

– کوم سپری؟ ماغزه خو به دې نه وي خراب؟

لا يې خبره نه وه خلاصه شوې چې د جبار تر سوکونو او لغتو لاندې شوه. د هغې ورځې نه وروسته به يې هره ورځ همدا حال و. کله کله به جبار نه سم سپری جوړ شو. له معصومي به يې بخښنه وغوښته، نوې جامې به يې ورته راوړلې. ښه به يې په مينه ورسره چلند وکړ. خو چې څو ورځې به تېرې شوې، بيا به پوښتنې گروېږنې، وهل او ټکول شروع شول.

کرار کرار د جبار شک او بد گوماني لا زياته شوه. نيمه شپه به هم راوښنېده. ټولې کوټې به يې وپلټلې. معصومه به يې راوښنه کړه او په وهلو وهلو به ترې پوښتنه وکړه چې څوک درسره ویده و؟

خومره چې د جبار شک زياتېده، هماغومره يې پر معصومي ظلمونه هم ډېرېدل. پر معصومي به يې هم د ځورونې هره طريقه ازمييله.

***

نن جبار ښار ته تللی و. څنگه چې راستون شو د وره ټول قلفونه یې خلاص کړل. مخامخ د خوب کوټې ته لاړ. لېوني غونډې یې دې خوا ها خوا وکتل. تخت یې پورته کړ. بستري یې ورغړولې. پردې یې وشکولې. پخلنځی، دالان او نورو کوټو کې یې هم هر څه گډوډ کړل.

تشناب ته لاړ چت او دېوالونو ته یې وکتل. پر تل یې لاس ورتېر کړ او په داسې غږ چې ته وا له کوم شي څخه وېرېدلې وي، په زوره یې نارې کړې: معصومي!

معصومي چې زړه یې درزېده او ټول بدن یې رپېده، په وېرېدلي غږ ځواب ورکړ:

– څه دې ویل؟

– څوک راغلي وو؟

– دروازه خو تا را پسې بنده کړې وه. کله څوک راتلای شو.

– څوک راغلي وو. ریښتیا ووايه؟

– قسم درته خورم ولله که خو ...

_ نو دا تشناب ولي لوند دی؟

_ کالي مې مينځلي. نه يې وينې چې دالان کې مې وېر کړي
دي.

_ ته ما غولوې هه. زه پوهېرم انډيوال دې دلته لامېدلی.

_ څنگه دې خولې ته سمېري چې داسې خبرې کوي؟ لږ خو
شرم وکړه.

_ ته لا ما ته نصيحت کوي؟

له کمځيو ونيوه. راچپه يې کړه. د لغتو وارونه يې پرې شروع
کړل. د هرې لغتې سره د معصومي چيغه اسمان ته پورته کېده.
پنځه دقيقې همداسې تېرې شوې.

جبار سترې شو. سا يې بنده بنده کېده.

پخلنځي ته لاړ. معصومي چيغې نه وهلې خو د هرې سا په
اخيستلو يې زگيروي کول. زړه کې يې وويل بنه شو چې په
همدومره خلاصه شوم. څو شېبې هماغسې پرته وه. چې دمه لږه
يې سازه شوه، کرار کرار کېناسته. لاسونه يې پر دېوال تکیه کړه
چې ولاړه شي. لا سمه اوچته شوې نه وه چې جبار له وينستانو

ونیوه. سر یې شا ته قاط کړ او پر مری. یې چاره کېښوده. په ډډ غږ
یې وپوښتل: ژر ووايه چا سره پرته وي؟

_ ته کله زما خبره مني؟ په خدای قسم ...

د چارې پر څوکه یې زور وکړ او ویې ویل: رینستیا راته ووايه.
مری. به دې غوڅه کړم.

معصومي په ژړا وویل: مړه مې که _ چې _ بېغمه شم.

_ تا ته لکه چې ټوکه ښکاري، هه؟

د اورمېره پر کین شاه رگ یې چاره تېره کړه.

وینې دارې وکړې معصومي یوه کړیکه وکړه او ولوبده.

څو دقیقې وروسته د جبار یوه گاونډي ولېدل چې جبار منډې
وهي او کالي او لاسونه یې په وینو سره دي. هغه د جبار کور ته
لاړ. د کور دروازه بېرته وه. د دالان تل او دېوالونه په وینو ککړ وو.
د دېوالونو په ټیټو ځایونو کې د ورغوي سور رنگه ټاپې وې. د
معصومي پر غاړه هماغه یو ټپ و. خو په نس او سینه کې یې لس
دولس ځایه سوري وو. د اولاد ځای یې هم خیرل شوی و. گاونډي
د معصومي پر لوڅ بدن خپل ځادر وغورځاوه او له کوره ووت چې
پولیس خبر کړي.

کابل

۲۷/۰۵/۱۳۸۶

زه او گناه

يو ساعت کېده چې هغه کور ته ننوتلي وو. کله چې مور راغلو، تپه تياره وه خو اوس سپورمۍ راختلې وه او په تته رڼا کې يې يو ماشوم مالومېده چې د خپلې مور په څنگ کې وېده و. د دواړو مخونه د سپورمۍ رڼا کې ښکارېدل. هغوي د کوټې په منځ کې پراته وو. مور خبر وو چې دا شپه په دې کور کې يوازې همدا مور او زوی پاتې وو. د هلک نيکه هم په خونه کې و خو هغه لاندې چت کې پروت و.

زموږ کار نور خلاص و. ملگرې مې خو شپې مخکې له نغدو پيسو سره ووت. زه پاته شوم چې د سرو زرو چاره وکړم. ښه و، زر پيدا شول. د کوټې په بر سر کې د سينگار د مېز د پاسه پراته وو.

اوس نو زما د وتلو وخت و. په کراره دروازې خوا ته روان شوم. کله چې د کرکۍ له مخې تېرېدم زما سيوري د ښځې پر مخ ولوبد. همدا چې بل گام مې واخيست او سيوري مې د هغې له مخې تېر شو، ناڅاپه راوښه شوه. زما په لېدو ځای په ځای کېناسته. لږه شېبه له ډاره پخپل ځای وچه شوې وه خو څنگه يې چې خوله چيغو ته خلاصه کړه، ما ورتپو کړ. کين لاس مې د هغې پر خوله کېښود. يوه گوته مې يې تر غاښو لاندې شوه. خوله يې

رالگوله. ما په بل لاس د هغې پوزه بنده کړه. سا يې بنده شوه. خوله يې سسته شوه او زما گوته يې خوشې کړه.

زه يې شا ته ناست وم. د هغې سر زما پر گونډې لگېدلی و. زورونه يې وهل خو له ما نه چېرې خلاصېدی شوه. نه پوهېدم چې څه وکړم. که يې خوشې کړم نو شور جوړوي. چيغې وهي او خلک راباندې خبروي. او که همداسې يې ونيسم، مري.

مړه يې کړم که پرې يې ږدم؟

دا خو د شرم خبره ده چې يوه بې وسه ښځه ووژنم. که نر وای بيا مې دومره چورت پرې نه واهه خو د ښځې وژنه؟ نه دا زما له لاسه نه کيږي.

لاس مې ورو ورو له خولې نه يې ايسته کړ. هغې په ټول زور چيغه وکړه خو چيغه يې همداسې په ستوني کې وچه شوه ما يې خوله ډېر ژر بېرته ور بنده کړه.

حيران وم چې څه وکړم. که همداسې يې خوشې کړم او په منډه له کوره وتښتم نو څنگه به شي؟ نه داسې نه کيږي. که دغه کوټه اول چت کې وای خو بيا يو څه کېده. خو اوس تر څو چې زه له دې دويم چت نه کوزېرم، د ښځې چيغه د هغې خسر- را

ويښوي. هغه به له لاندې نه دې خوا ته راودانگي او ما به په پورېو کې ونيسي.

انډيوالان مې د سرای د ديواله شا ته پټ دي. هغوي به وتښتي خو زه به ونيول شم.

ښځې په دې ټوله موده کې هڅه کوله چې ځان خوشې کړي. خو اوس يې لغتې هم غورځولې. د کوټې کنج ته مې راوځکوله ما وې چې لغته يې پر کوچني ونه لگېږي. که يو ځل ماشوم را وينس شي نو زما کار ختمېږي. بيا نو د تښتې لاره راته نه پاتې کېږي.

چاره مې له جيبه راوايسته. ما وې له شره به يې ځان خلاص کړم خو ماشوم ته مې وريپام شو زړه مې وسو. که غټوکی وای، دومره پروا مې نه کوله خو هغه به ايله د لسو مياشتو و.

چاره مې بېرته جيب ته کړه. په يوه لاس مې د هغې خوله او پوزه دواړه ټينگې نيولې وې په بل لاس مې د هغې لاسونه چې زما پر لاس يې نوکان ښخ کړي وو، ټينگ کړل.

هغې شټنکې وهلې. لکه سپرې چې په اوبو کې ډوب شي، هرې خوا ته يې لاس او پښې اچولې. زړه مې هم پرې خوږېده خو ځان

هم راباندې گران و. خه به مې کړي وای؟ د چارې په فکر کې وم چې څنگه به له دې جنجاله ځان خلاص کړم.

نه پوهېږم چې څومره وخت په چورت کې ډوب وم خو یو وخت مې پام شو چې بڼه نوره کراره شوې ده، لاس او پښې نه غورځوي. ټول بدن یې مړ پر دی. ورو ورو مې لاس له خولې یې نه لرې کړ خو هغې چيغه ونکړه.

غور مې پوزې ته ورنږدې کړ. سا یې نه کښله. هغه مړه شوې وه.

یو دم مې زړه کښته ولوېد. ټول بدن مې په لږزه شو. بڼه مې هماغسې پر ځمکه خملوله. زه په خاپوړو ورنه رهي شوم د ودرېدو توان مې نه درلود. ډېر وېرېدلی وم. د ماشوم له څنگه هماغسې په خاپوړو تېر شوم. کرار کرار ودرېدم او په لږزانو گامونو له کوتې نه ووتم. نه پوهېږم چې د سرای تر دروازې څنگه ورسېدم او څنگه پر دیوال واوښتم. انډیوالان مې دواړه زما په لیدو په بېرته زما خوا ته راغلل. په ټیټ غږ یې را نه وپوښتل: ته چېرې ورک شوې؟

زه لکه پاڼه رېږدېدم. غاښونه مې کړس کړس سره لگېدل. لکه سپرې چې د ملاریا تېې نیولی وی بیخي همداسې لږزې اخیستی وم. خبرې مې پرې پرې کېدې. ومې ویل: هه... غه... بند... څه

- سم غر بېره. ولې داسې رېږدې؟
- هغه... هغه نښه... رانه... رانه مړه شوه.
- ولې؟
- را... راویننه شوه.
- څنگه دې ووژله؟ چاره دې څه کړه؟
- راسره ده. په جیب کې... هغه مې... په لاس... باندې مړه کړه.
- دواړو یو بل ته سره وکتل. بیا یې وخنډل. یوه یې وویل: توره بلا ورپسې. ښه شو چې راووتې.
- بل یې وویل: ډار بېره مه. دې کارو سره ورو ورو بلدېږې. درځئ چې ځو. هله!
- له هغې شپې نه درې کاله تېر شوي. لس دولس کسان مې نور هم وژلي دي خو اوس مې لاسونه نه رېږدي. د سپرې وژنه راته داسې ده لکه قصاب ته چې د مال وژنه ده. خو تر اوسه پورې مې هم د هغې شپې یادونه ځوروي. هر کله چې د شپې یوازې اوسم، هماغه شپه مې راپه یاد شي. هماغسې وېره راباندې راشي. زړه

مې ولوبېږي. سر راباندې وخرخي. لاسونه او پښې مې، ټول بدن مې ورېږدي. ځای پر ځای کېنم. سگرت ولگوم. سر په سر څو کسه ورنه وڅکوم خو خوند رانکړي. ایسته یې وغورځوم. د ماشوم چينغې واوړم چې مورې مورې نارې وهي او ژاړي. مور یې پرته وي. دی په خاپوړو هغې ته ځان ورسوي. په خپلو کوچنیو لاسونو د هغې زنه وښوروي او مورې مورې نارې ووهي. خو مور یې هماغسې پرته وي.

له دې سره توبې وباسم. خدایه توبه مې کړې... بد مې کړی... ته مې وبخښې... یا خدایه دا څه بد مې کړی... ته مې وبخښې. په دې خبرو هم هوسا نه شم. وژاړم. خدای ته زاری وکړم او وژاړم. تر هغې وژاړم چې نور په ځان پوه نشم او خوب راشي. خوب! یوازې خوب مې له دې کړاو نه خلاصولای شي. وېده شم. خو سهار چې له خوبه راوینس شم، هر څه مې هېر وي. سهار بیا خپلو ملگرو ته ورشم. پوښتنه وکړم: هلکانو! څنگه چل دی؟ کوم نوی ښکار مو درک کړی دی که نه؟

کابل _ ده افغانان، اریا کلینیک

۱۳۸۶ - ۰۳ - ۱۴

بناپیری او شیطان

په ټول ژوند کې مې دومره ښکلې نجلۍ نه وه لیدلې. تورې غټې سترگې، نرۍ لوړه پزه، نرۍ گلابي شونډې، تک سپین مخ، دنگه غاړه. سره پنجابي کالي يې اغوستي وو.

په زړه کې مې درزي ته دعا کوله چې گربوان يې ورته ارت گندلی و. دې چې کله سر ټيټاوه نو سپين ټيونه يې جوت ښکارېدل.

ځان سره مې ويل چې د ملي بس ډرېور وگوره او دا د کوه قاف بناپیری. خو هغې به چې د سترگو لاندې راته وکتل او په سرو شونډو به راته وموسل نو زړه به مې په درزا سره ويل چې بخت دې راوبښ شوی. نجلۍ هم درباندي زړه بايللی.

ناست پر جلووم؛ خو فکر مې بل ځای و. نه پوهېدم. چې په کوم گېر کې روان وم او له قرغې خخه تر باغ بالا پر ځمکه راغلی وم که په اسمان. يو يو وار به مې له هيندارې سرک ته وکتل؛ خو بېرته مې سر لکه فنر ښي لاس ته گرځېده او سترگې مې د هغې په سترگو ښخېدلې. هر ځل چې به ما ور وکتل؛ نو د نغمې په شان به يې خپلې تورې څنې پر مخ رااړولې. بيا به يې د سر په يوه ټکان ورته خنډ ورکاوه او ما ته په کتو موسکۍ کېدله.

عجیبه حال مې و. د هغې له هر نظر سره زړه مې کښته غورځېده. په تیپ کې د مغول اعظم د فلم سندرې «پیار کیا تو ډرنا کیا» چالانه وه. زما سر ورسره بېخوده خوځېده او د ډول له هر درز سره زما لاس هم پر شترنگ یو ټک ورکاوه. ما یوه شپه سر په سر درې دانې سگریټي څکولي وو؛ خو ولله که یې داسې نشه کړی وم لکه د هغې سترگو چې اوس نشه کړی وم.

ما همداسې موټر چلاوه. چې له شا څوکیو راباندې چیغې شوې: وه استاذه! ودرره – خدای دې خوار که! سړی دې وواکه.

پر برېک مې پښه ټینګه کړه. موټر مې د سړک څنډې ته کړ. په هیندارې کې مې ولیدل. چې دېرش څلوېښت گزه لرې خلک پر سړک راټول دي. زه د موټر له مخکینۍ دروازې کښته شوم. د سپرلیو په منځ کې د هغو خوا ته روان شوم. کلینر مې هونبیاړي کړې وه، لا د وخته یې ځان ایستلی و. د خلکو په گڼه گونه کې مې لار جوړه کړه. سړي ته مې ځان ورساوه. د نهو لسو کالو هلکي و. د مکتب له بکس یې کتابونه هرې خوا ته تیت شوي وو. په یوه لاس کې یې لا هم یوه ټوټه وچه ډوډۍ کلکه نیولې وه. له خولې. پوزې او غوړونو یې وینې رابهدلې وې. خوله او سترگې یې خلاصې وې. د سر د کوپړۍ نیمه یې نه وه. خو گامه هاخوا

يې ماغزه پر سرک پراته وو. بيخي د پسه د ماغزو غوندي گونځې
گونځې او سپين وو. ماغزه لا هم داسې ښورېدل لکه مستې چې
وشاربې يا لکه حلال کړې پسه چې شټنکې ووهي. د مړي په
ليدو مې وضع خرابه شوه. زړه مې درزېده. ټول بدن مې رېرېده.
پر تندي مې يخي خولې راغلي. سترگې مې له اوبښکو ډکې
شوې. دې وخت کې يو چا غږ وکړ: وه وروڼو دا موټروان څه شو؟
بل يې وويل: هلی چې ونه تنښتي.

ډېر وارخطا شوم. نه پوهېږم چې ولې د دار کړې مې سترگو ته
ودرېدله او ځان مې په کې پانسی وليد. گومان مې کاوه. چې
ټول خلک زما خوا ته گوري؛ خو ومې ليدل. چې هغوي چارچاپيره
گورې. موټروان لټوي. څو تنو د موټر خوا ته منډې کړې. له هغه
ځايه يې غږ وکړ: موټروان خو نشته. تنښتېدلی دی.

زما د چوکۍ شا ته ډېرې ښځې ولاړې وې؛ ځکه خو نارينوو نه وم
ليدلی.

په زړه کې خوشاله وم چې چا نه وم پېژندلی. سوکه سوکه، چې د
نورو راته پام نه شي، له گڼې گونې ووتم. په ټيکسي- کې

کېناستم. کور ته ولاړم. ورور ته مې په ولاړو کیسه تېره کړه او د تورخم د اډې لاره مې ونيوله.

له هغې ورځې اوس پوره شپږ میاشتې تېرېږي. په پېښور کې مزدا بس چلوم. تر ډېرې مودې مې چرت خراب و. سپرلیو ته مې بیخي نه ورکتل؛ خو هغه بله ورځ مې بیا چپ لاس ته پر اوله چوکۍ یوه سپینه کوتره ناسته وه. نه پوهېږم څنگه مې سترگې پر هغې ولگېدې؛ خو په هغه لومړي نظر سره سترگې په سترگو شوو. ښه شپه مو سره د سترگو جنگ وکړ.

بیا مې زړه په درزا شو. د سترگو واک رانه ورک شو. چې هر څو مې سترگې مخامخ سرک ته نیولې. بېرته پخپله د هغې لوري ته کېږدلې. هغې هم ډول ډول نخرې کولې. کله یې لاندنۍ شونډه په غاښ چپچله. کله یې راته سترگه وهله او چې کله به د نورو پام نه و؛ نو شونډې به یې د مچولو په دود سره راغونډولې او یوې موسکا سره یې غبرگولې. د هغې له هرې ادا سره زه لا مستېدم او د زړه درزا مې لا زیاتېدله. وروستی ځل چې مې وروکتل. د هماغې نجلۍ په شان یې زلفې پر مخ خورې کړې او د نغمې په چم یې سر ته جټکه ورکړه.

يو نا خاپه مې د هغه ماشوم سر را ياد شو چې ماغزه يې پر سرک پراته وو. له دې سره سره راباندې دروند شو. پر سترگو مې توره شپه راغله. بې سپکه شوی وم. موټر مې په سختۍ ودراره. سر مې پر شترنگ کېښود. خو شېبې هماغسې پاتې وم.

کلینر راباندې غږ وکړ: استاذه! څه له خیره.

لږ تم شو. بیا يې د موټر بادۍ وډبوله. غږ يې وکړ: څه له خیره! څوک نه کوزېږي.

زه هماغسې غلی وم.

کلینر راغی. پر اوږه يې لاس راکښود. ويې ويل: استاذه! خیر خوبه وي؟ که ټيک نه يې چې ډاکټر له دې بوزم.

سر مې پورته کړ. ومې ويل: نه. بس پر سر مې چکر راغی. اوس ښه يم.

پر شيطان مې تو لعنت وويل او موټر مې چالان کړ.

کابل

حيات افغان - هند روغتون

۱۳۸۶ - ۰۵ - ۲۸

غیرت

گل پری د پینسور په بورډ بازار کې په لړزانو گامونو دې خوا ها
خوا تله او راتله. اوږد گلداره کمیښ چې لس دولس پیوند یې
خوړلي وو په تن او تور سوری سوری خادر یې پر سر و. مخ یې په
خاورو او دوږو کې پټ و او خولو لارې پرې جوړې کړې وې. یو
لاس یې وړاندې نیولی و. په ژړه غونډی غږ یې ویل:
د خدای لپاره خیر کړئ! کونډه یمه. یتیمان لرم. خدای دې
عوضونه درکړي... د خدای په نامه!

نور یې د گرځیدلو توان نه درلود. د بریښنا ستنې ته یې تکیه
ولگوله او په چرت کې ډوبه شوه. تیر وختونه یې ور یاد شول. خپل
میږه، زړورخان ور یاد شو. هغه ځان ډېر غیرتی سړی باله. دې
خو خو ځله په زاریو ورته ویلې وه چې: سرپه جنگ ته مه ځه.
که خدای مکره څه درباندي وشي، زه به څه خاورې په سر کړم.
یو ورور دې و، هغه هم شهید شو. ما چاته پرېږدې؟

خو میږه یې ویلي و: دا د بې غیرتی خبرې به نه کوې. ملایان
وايي اسلام په خطر کې دی. جهاد راباندي پرز دی. که زه مړ
شم نو پاک شهید به یم. جنت به مې ځای وي. ته که بل څوک نه
لرې نو خدای خو لرې خدای به دې وساتي.

دا د هغې ورځې خبرې وې چې زړور خان جنگ ته د تلو په وخت کې گل پري ته کړې وې او لایوه میاشت نه وه تیره چې د مرگ خبر یې راغی.

د یوه موټر هارن د گل پري د دغو ترڅو یادونو سلسله وشلوله. گل پري سر راپورته کړ او د موټر خوا ته یې وکتل. تور لوکس موټر و. تیرونه یې پنډ پنډ او نښینې یې تورې وې. د موټر نښینه کښته شوه د موټروان په څنگ کې یو چاغ تور رنگه گنجی سپری ناست و. په سترگو یې سپینې عینکې وې چې سترگې یې غټې ښکاره کولې. غټ غټ تاو کړي بریتونه یې وو. د سپین کمیس تنی یې خلاصې وې او د سرو زرو هار یې چې لکه زنجیر غونډې و، مالومېده. تور واسکت یې اغوستی و.

گل پري د موټر په لیدلو هکه حیرانه شوه. چاغ سپری ورته په گوته اشاره وکړه. نه پوهېده چې څه وکړي. موټر بیا هارن وکړ. لایې فکر کاوه چې څه وکړي. ور یاد یې شول چې لورکی یې د دوو ورځو راهیسې وړې ده. هر ماښام په ژړا ژړا ډوډی غواړي او همداسې په ژړا ژړا ځملي. دې پخپله هم دا دوې ورځې د ډوډی څکه نه وه کړې. د ځان پروا یې نه درلوده خو د لور لورې او ژړا یې نشوه زغملی.

موټر يو ځل بيا هارن وکړ. دې چې پورته وکتل، بيا هم چاغ
سړي ورته اشاره وکړه چې راشه.

زړه نا زړه په کرار کرار د موټر خوا ته روانه شوه. کله چې ور
نږدې شوه، د موټر شاتنی دروازه خلاصه شوه. دا ور وختله.

موټر گړندی روان شو. د فيز تري حيات اباد يوه کوڅه کې تاو
شو. د يوه لوکس درې پوپړيز کور په دروازې ننوت.

دوه ساعته وروسته گل پري له هغه کوره راووته. خو اوس هغه
پخوانی گل پري نه وه. هر څه يې بدل شوي وو. لنډ پنجابي
کالي يې په غاړه وو. سور جارچټ ټيکری يې پر لمدو وبنستانو
پروت و. مخ يې پاک سوتره و. سپورمی غونډې ځليده. ډېره
بنکلې وه. تورې بادامي غټې غټې سترگې، تک سپين مخ چې
د کمخوني په اثر لا سپين شوی و، نری شونډې او د ورځو منځ
په تندي باندي شين خال په رينبتيا چې ورنه بناپيری جوړه کړې
وه. هغه صفتونه چې ملایان يې د جنت د حورو په اړه کوي، ټول
په گل پري کې وو.

خپلې زړې جامې يې په يوه دسمال کې تاو کړې او په تخرگ
کې نيولې وې. په بل لاس کې يې د زرو کلدارو دوه لوټونه وو.

نن د سبت جي سره دري تنه نور انڊيوالان هم وو ڇڪه خو يي
دومره زياتي پيسي ورکڙي وڃي.

گل پري سر کنبته اچولي و. ٽول بدن يي ريپده.

لکه ماشوم چي نوي په پنبو شي، د هر پله په اينسودلو يو ځل
دربدله او بيا يي بله پنبه مخته اينسودله. له ځانه سره يي وويل:
زږور خانه! تا خو په اسلام غيرت وکړ. خدای خبر چي تا ته به د
جنت حوري رسيدلي وڃي که نه خو ستا نبځه ...

کجکی ۱۶،۱۱،۸۵

مرگ که شهادت؟

د کانتینري موټرو کتار له کندز څخه مزار خوا ته روان و. د سهار یولس بجې وې. منی پیل شوی و خو تېرو پر له پسې وچکالیو هوا ډېره توده کړې وه. منی هم د اوږي په شان گرم و.

کاروان ټکنی تگ درلود. له دې نه جوته ده چې کانتینرونه بڼه درانه دي. په کانتینرونو کې انسانان بار وو. هغوی د انسان سوداگرانو په دې صندوقونو کې اچولي وو. دا د طالبانو هغه افراد وو چې په کندز کې ملیشو ته تسلیم شوي وو. د ملیشو مشرانو ژمنه کړې وه چې دوی به د تسلیمېدو په بدل کې خپلو کورونو ته استول کیږي. خو اوس یې په شبرغان کې خپلو زندانونو ته رهي کړي وو. هر کانتینر کې تر سلو زیات کسان په ولاړه سپاره وو.

حلمی عبدالباری هم یوه کانتینر کې ولاړ و. پنځه میاشتې کېدې چې د طالبانو جلب و احضار له هلمند څخه په تخار کې د هزارباغ کمربند ته راوستلی و. هغه یې اصلاً د دریو میاشتو لپاره راوستلی و خو همدا چې درې میاشتې یې پوره شوې، د امریکې د یرغل خبره توده شوه او مشرانو یې پرېکړه وکړه چې هېڅ څوک کور ته نشي تلای.

هغه هم د نورو طالبانو په خیر فکر کاوه چې ریښتیا هم خپل کلي کور خوا ته روان دی نو ځکه یې د خپل کلي منظرې لکه د ټلويزيون د هیندارې پر مخ چې وي، د سترگو له مخې تېرېدلې. په هلمند سیند کې لامبو وهل، د کجکي پر غاړه د ماهیانو نیول او ورېتول، انډیوالانو سره پر لامبو شرطونه تړل او د شرطونو گټل. څه خوږې شېبې وې.

هغه په لامبو کې تر گردو انډیوالانو تکره و. هره غوټه یې تر سل گزو کمه نه وه. کېدای شي یو علت به یې دا و چې عبدالباری هېڅ عمل نه درلود. د دې خوږو یادونو نندارې ډېر دوام ونه کړ. تندي او گرمی د ټولو وضع خرابه کړې وه. په کانټینر کې د ستنې په اندازه سوری هم نه و نو ځکه هوا هم مخ په خلاصېدو وه. ټولو ته سا بندي غوندې حالت پیدا شوی و. کانټینر لکه تناره غوندې سور شوی و. دېوالونه یې د سکروټي په شان سره وو او د سړي لاسونه یې سوځول. د خولو بوی او د اوسپنې د زنگ بوی د هغوی سا بندي لا پسې زیاتوله. هغو کسانو به چې دېوالونو ته نږدې وو په غبرگو لاسونو د کانټینر دېوالونه ډبول خو چا به موټر نه دراوه او د دوي لاسونه به سوځېدل.

د هغوي وضع وار په وار لا خرابېده. چا باندي به ضعف راغی. د چا به خوا وگرځېده. څوک به قيونه وهل. د چا به نارې سورې پورته وې. څو دقيقې وروسته تيار محشر جوړ شو. هر چا به هڅه کوله چې د نورو پر اوږو وخپري په دې تمه چې پورته به هوا يو څه زياته وي او د دوې سابندي به لېرې کړي. خو دغه هڅې هم بې گټې وې او په څو شېبو کې ټول يو په بل پسې سر په سر سره پرېوتل او يو په بل پسې يې سا وخته. د عبدالباري وضع هم ډېره خرابه وه خو لا ژوندی و. بنايي په دې خاطر چې سا يې پخه وه. زړه يې په کراره خو گړندی درزېده. سر يې پر له څرخېده، خوا يې گرځېده خو د قی وهلو وس ورسره نه و ځکه چې نس يې تش و. پر سترگو يې توره تياره راغلې وه. د نورو انډيوالانو د مرگ لېدو يې د ژوند تمه شکولې وه.

د حاجي مولوي خبرې ور په ياد شوې. پنځه مياشتې پخوا چې عبدالباري يې د نورو څلوېښتو انډيوالانو سره يو ځای تخار ته بيولی و، د خط مشر چې ټولو حاجي مولوي صاحب باله، ورته وينا کړې وه او ويلي يې وو: «مور او تاسې د شر و فساد پر ضد جهاد کوو. د جهاد اجرونه خورا ډېر دي. تاسې هېڅ باک مه کوئ. که زخمي شئ، په درد نه پوهيږئ. د درد پر ځای به يو ډېر

خوږ احساس ولری. دلته مرگ نشته. خوګ چې وژل کیږي، د شهادت درجه ورپه برخه کیږي. شهید د ځنګدن په عذاب نه پوهیږي. عزراییل ورته یو گل راوړي او دی چې ځنګه هغه گل بوی کړي، سا یې وځي»

عبدالباری د ځنګدن په حال کې و خو په عذاب یې پوهېده. عزراییل ورته گل نه و راوړی. د هغه په پوزه یوازې د خولو او د اوسپنې د زنگ بوی لګېده. وروستی خبره یې چې په ذهن کې وگرځیده همدا وه «مرګ که شهادت؟» او بیا یې سا ورکړه.

کابل ۱۳۸۶ - ۰۴ - ۰۳

قومندان پلنگ

د بازار ورځ وه. يوه موټر کې مې شپاړس بوجی کچالو بار کړی او کندز ښار ته روان وم. ډېره موده شوې وه چې ښار ته نه وم تللی. هر څه راته پردي غوندي ښکارېدل. له «شوراوه» تېر شوی او «سر دورې» ته ورکوز شوی وم چې گوپيچه والا پاتکيانو ودرولو. يوه چې برگ دسمال يې د خپلو اوږدو څڼو له پاسه تړلی و او په لاس کې يې کلاشينکوف څرېده، راوړاندې شو. د موټر چارچاپېره وگرځېد او پوښتنه يې وکړه: بار د چا دی؟

ځواب مې ورکړ: زما دی.

_ ما پسې راشه.

هغه مخکې زه ورپسې روان شوم. شل دېرش گزه ليرې يوې زړې کلا ته ننوتلو. د کلا په بر سر کې څو کوټې او په منځ کې يې د سپېدارو د دوو لويو ونو سيوري ته چې د ويالې په څنډه کې ولاړې وې، يوه چوتره وه. پر چوترې درې شپږ گزي د مور غالی وېرې وې. څلورو څنډو ته يې بخملي نيالي پراته وو.

پنځه کسان د يوه برگ دسمال شاوخوا ته ناست او د کمسايي دانې يې کولولې. د صفې څنگ ته لس پنځه لس گوپيچه والا

ټوپکيان د ويالې غاړې ته ناست او د سگرتيو نه يې لوخړې پورته کولې. ځنيور خپلې گونډې پر غالي ولگولې او چوپه خوله کېناست. خو چې يوه سړي له ميدانه پيسې راټولې کړې. اول ځنيور او بيا نورو د «دس خوش _ دس خوش» نارې وکړې. د پيسو گټونکي دوه بنډله لس زري لوټونه ځنيور ته ورواچول او وې ويل: واخله دا پر هلکانو وويشه.

همدې وخت کې يې ما ته پام شو. له ځنيور نه يې وپوښتل: قلیچه! دا څوک دی؟

_ بار والا دی صایب.

له سر نه تر پښو پورې يې له نظره تېر کړم او وې ويل: څه شی دې بار کړي؟

_ يو څه کچالو دي.

_ چيرته يې وړې؟

_ ښار ته. خرڅوم يې.

_ ماسول (محصول) يې راکړه.

_ د خه شي ماسول؟ د بل خايه خو مې نه دي راوړي. د خپلې
خُمکې مې دي.

_ قليچه! دا سپری خو را ته نوی ښکاري. جاسوس ماسوس خو
به نه وي؟

قليچ ما ته په خیر وکتل او ويې ويل: ولله ما خو هم پخوا نه دی
ليدلی.

زه په دې ټوله موده په دې فکر کې وم چې دا سپری خو را ته
اشنا غونډې ښکاري. اوږدې خنې، تک سپين مخ، نری ښکلې
شونډې، په رانجو نری توري کړې سترگې، دنگه سپينه غاړه او
نری ښخينه اواز يې راته ډېر اشنا وو.

هو را په یاد مې شو. دا خو پخپله فېروز جان و. نریو بریتونو او پر
زني خو تاره ږيرې، گوپيچې او د مرميو غاړکي يې رنگ بدل کړی
و. فېروز جان د حاجي مراد بای هلک و. دا خو کاله مې نه و
ليدلی.

پخوا به چې کله کله مراد بای مېلمستيا جوړه کړه او مور به ورغلو
نو فېروز جان به توري سترگې، سرې شونډې، سره لاسونه او سره
انگي، ښخينه کالي په تن، سالو په سر او زنگ په پښو ميدان ته

شو. دمبوره چيان به يې گډا ته نشول ټينگېداى. شپه به له نيمې واوښته، دمبوره چيان به ستري هلاک اوږد وغځېدل خو دى به لا هم په ميدان کې و او زموږ چکچکو ته به گډېده.

پنځه کاله مخکې اوازه گډه شوه چې فېروز مراد باى ويشتلى او د هغه له نوې ښځې سره تښتېدلى. خلکو ويل چې فېروز د باې له نوې ښځې سره تار غځولى و. رښتيا خو دا وه چې حاجي هغه ښځه چې د ده د لور په عمر وه، د زرکانو په جنگ کې گټلې وه. که نه دى خو د ښځو شوقي نه و. د شپې به په جلا کوټه کې له فېروز سره شملاسته. چې په کور کې به يې هر کار و نو فېروز به يې استاوه. کوروالا يې له فېروز نه ستر نه کاوه. يوه ورځ چې مراد باى له خپلې مشرې ښځې سره لانجه کړې وه، هغې ورته پيغور ورکړى و چې شرم وکړه ښځه دې له فېروز سره جوړه ده او ته ما ته بېرېږي.

مراد غوښتل چې فېروز وولي خو هغه پر وار پومبى کړ او پر تندي يې وويشت. وروسته بيا خبر شوم چې فېروز په يوه تنظيم کې قومندان شوى خو خبر نه وم چې چېرې اوسي.

د فېروز غږ له چورته وايستم: تا ته واييم! څوک يې؟ چا ته

جاسوسي کوې؟

_ زه قدوس يم... د مرادباي انډيوال. فېروز جانه ما نه پېژ...

پر اوږه مې يو سخت گوزار وشو. خبره مې غوڅه شوه. پرمخې
وغورخېدم. د لغتو او کنډاغونو باران راباندې جوړ شو. ولې، ملا،
ورنونه، سر، يو ځای مې هم روغ پاتې نشو. يو ډول تود شى مې
غاړې او زني خوا ته را وبهېده. لاس مې پر تېر کړ. وينې وې.

ځنيور له ويښتانو ونيوم. پورته يې کړم او د فېروز مخې ته يې
ودرولوم. ټول بدن مې خوږېده د ودرېدو وس را کې نه و. فېروز
راته بد بد وکتل خپل اواز باندې يې زور وکړ چې ډډ شي او ويې
پوښتل: زه څوک يم؟

_ ته فېروز جان يې.

په ټول زور يې يو سوک په خوله راکړ او چيغه يې کړه: زه
قومندان يم. قومندان پلنگ.

کابل

افغان _ هند روغتون

۱۳۸۶ _ ۰۶ _ ۰۵

له زوی سره خواله

داود جان به اوس ستر شوی وي. زه چې دې خوا ته راتلم، د نهو میاشتو و. خاپوړې یې کولې - یو... دوه... درې - روژه کې مې درې کاله پوره شول. له روژې نه تر لوی اختره دوې میاشتي او یوه میاشت بله دا یې درې میاشتي ټیک درې میاشتي باندې درې کاله کیږي چې نه مې دی لیدلی. ماما یې چې اختر کې زما پوښتنې ته راغلی و، وویل: داود جان ډېرې خوږې خبرې کوي. چې څوک ورنه پوښتنه وکړي چې «پلار دې چېرې دی؟» هغه په خوږه ماشومانه ژبه ځواب ورکوي «پلار مې د دېوانو جنگ ته تللی زما پلار ډېل غیلتی سړی دی» مانا پلار مې ډېر غیرتي سړی دی.

داود جان زویه! د زرګي سره! پلار دې ریښتیا غیرتي دی. څه وکړم، همدې غیرت له تا نه لیرې کړم. گومان کوم چې هغه کابلي ترورزي به مې ریښتیا ویل. هغه راته ویل چې «دغه مرګونه چې تاسې یې خپلو کې سره کوئ، دا غیرت نه دی، دا بې غیرتي ده.» ما ورسره نه منله. ویل به مې چې ته فارسیوانانو سره لوی شوی یې. ته په غیرت څه پوهېږي؟

خو اوس چې وينم، لکه چې هغه ريښتيا ويلي وو. خپل اوبښی جنت گل مې وواژه. زما خور يې وهلې وه. هاغه ورځ مې خور خومره راته ژړلي و. يوه سترگه يې تکه شنه اوبښتې وه. ما هم خو ځلې خپله ښځه همداسې ډبولې ده. ستارگل لالا وايي چا چې خپله ښځه نه وي وهلې، جنت ته نه ځي ځکه چې ښځه ناقص العقله ده. مور ته مې دې هم خدای خیر ورکړي، په هاغه ورځ يې خومره زهیر کړم چې «ته بې غیرته څنگه راغلي! خور دې په سرو سترگو درته ژړل خو تا هېڅ هم ونه کړل؟ پلار دې درې مړي کړي وو. خدای دې يې وبخښي داسې غیرتي سړی و. تا غوندې خو نه و.»

زه هم پښتون يم، پیغور کله منلی شم. هغه هم بیا د خپلې مور پیغور! ماشین مې په اوږه کړ. د هغوی کلي ته لاړم؟ جنت گل په پتيو کې کار کاوه؟ چې ورنږدې شوم، د ليرې نه يې غېږه را ته خلاصه کړه. د هغه خبرې مې هېڅ نه هېرېږي. «اوهو ناخوانه! ته چېرته يې. گهيځ مې درته چرگ حلال کړی و خو چې خبرېدم ته وختي تښتېدلی وې. خیر دی زه تا غوندې ناخوان نه يم. بل چرگ به درته... دا څه کوي؟ ماشین سره ټوکې مه کوه... وه

هَلَكه! لیونی شوی خو به نه یې؟ او هو گوته دې له ماشې ایسته
که... دا څه کوي؟ ماشين ډک دی...»

ما هېڅ ونه ویل. پر ماشې مې گوته ټینګه کړه. ډز شو. سړی پر
ځمکه ولوېد او زه وتینبوم. خو پورې چې د هغه ورونه را رسېدل،
ما ځان د ماما کور ته رسولی و. له هغې ورځې ستا دیدن راباندې
حرام شو. اوف! داود جانه! غیرت مې وکړ خو اوس خپل کور کلی
رانه پاتې دی. د جنت گل ورونه او د اکا زامن یې لارې څاري. که
ورپېښ شم نو د ژوند څکه به هم ونه کړم. له مرګه نه ډارېږم خو په
دې وېرېږم چې تاسې به څنګه وکړئ. ځمکه مې د تره زامنو ته
پاتې ده. زه د پلاره همدا یو سر پاتې یم. تا غوندې زه هم ورور نه
لرم. د تره زامن خو مې اوس سم خلک دي، خپله دهقاني اخلي
او نوره غله دانه تاسو ته درکوي. خو هغوی هم په پوست پاک نه
دي. سبا ته به هغوی هم راته تربور شي. که یو ځل زما سترګې
پټې شي نو پټې څه چې ان ستا مور به هم ځان ته په نکاح کړي.

نو ما څه ګټه وکړه؟ پخپله د عمرونو مساپر شوم، کلی را نه پاتې
شو. د پنجاب په دې گرمیو کې د خښتو مزدوري کوم. شپه ورځ
کړېږم. هره شپه مې سترگو ته درېږي. هره شپه دې په خوب کې

وينم. خدای خبر چې ته به همداسې يې چې زه دې په خوب کې
وينم که نه.

خورکې مې بې چاره هره ورځ ډبول کيږي. د کور ټول کارونه پر
هغې دي. د غوا لوېشل، د سرې ټولول، غويانو ته واښه رېبل، اوبه
راوړل، لو او لور او ټول نور کارونه. خپل وړوکي لېوره ته ناسته ده.
هر ليور چې يې کور ته نننه وځي او د خپل ورور عکس ته گوري نو
دا له کمځيو را نيسي او چې څومره وس لري، هغومره يې وهي. د
خوابنې يې هم چې هر وخت زوی ور په ياد شي، د دې وينستان
شکوي. پخپله هم ژاړي او دا هم ژړوي. زمور له کوره يې منع
کړې. ښو شپو ته يې هم نه ورولي. د نري رنځ مريضانو غونډې
وچه کلکه شوې. دا خبرې مې مور په کسيت کې کړې وې. په
ډېرو ننواتو هغه خلک دې ته راضي شوي دي چې يوازې زما مور
په اختر کې لاړه شي او خپله لور وگوري.

څو بجې شوې؟ او هو! يوه نيمه بجه ده. ټوله شپه مې په وينسه
تېره کړه. سبا وختي بيا زه يم او د خښتو قالب. ته ودرېره چې يو
سگرېت خو وځکوم. دا قوطی خو تش دی. نن شپه مې څو دانې
سگرېت څکولي؟ ته ودره! لس دانې هغه بل دې کې وې، شل هم
دا. دېرش دانې سگرېت...

یه خدایه! هر څه دې رانه واخیستل خو دا خوب رانه مه اخله
که نه نو لېونی به شم... ټوخه... ټوخه...

کابل

افغان _ هند روغتون

۰۱ _ ۰۶ _ ۱۳۸۶

ماما او خوربي

۱۹۹۴ کال و. خو ورځې کېدې چې تقاعد مې اخیستی و. د جرمني په فرانکفورت کې اوسېدم. په همدې ښار کې زېږېدلی هم وم. د کریسمس ورځ وه. ما وار له مخې پتېلې وه چې کریسمس کې به له ځانه نیکولاس یا پاپا نوېل* جوړوم. پرون مې له بازاره د نیکولاس ځانگړې جامې اخیستې وې. اوږده سره بخملي چپنه، اوږده ږېره او بریتونه، سره بخملي خولۍ او اوږدې سپینې څنې.

زموږ د ښار په یوه څنډه کې د بهرنیو کډوالو یو کمپ و. په دې کمپ کې د بیلابیلو هیوادونو کډوال دېره وو. ما پرېکړه کړې وه چې د همدې کډوالو ماشومانو ته به سوغاتونه ورکوم. د نیکولاس جامې مې واغوستې. په څو کڅوړو کې مې د ماشومانو لپاره سوغاتونه واچول او خپل موټر کې د کمپ خوا ته وخوځېدم. د کمپ له مسول څخه مې اجازه واخیسته او د ننه لاړم.

ښکلې ورځ وه. له اکتوبر څخه تر ننه پورې مو لمر نه و لیدلی خو نن آسمان شین و. د کډوالو ماشومان د کمپ انگر ته راوتلي او

سره لوبې يې کولې. په هغو کې ځينې پوهېدل چې نیکولاس کوچنيانو ته سوغات ورکوي نو زما خوا ته يې رامنډې کړې. ما هم کڅوړو ته لاس وغځاوه او هر يوه ته مې يو څه سوغات ورکړ. د ماشومانو خدا او خوشحالی ما ته ډېر خوند راکاوه.

ما ته خو خدای اولاد نه دی راکړی نو ځکه مې ماشومان ډېر خوښېږي. ريښتيا ماشومان خو بايد د هر چا خوښ شي. د خدای پاک او معصوم بندگان دي. همداسې مې سوغاتونه ویشل او وړاندې تلم. سترگې مې پر يوه کوچني هلک ولگېدې چې له نورو کوچنيانو څخه ليرې د ديواله کنج کې لمر ته ناست دی او په چرت کې ډوب دی. عمر به يې د څلورو - پنځو کالو په شاوخوا کې و. زړه مې ورباندې وسو. ورنږدې شوم. ما وې د خپگان پوښتنه به هم ترېنه وکړم او يو څه سوغات به هم ورکړم. خو زما په لېدو يې له خولې يوه کړيکه پورته شوه او بېسده شو.

وار پار رانه خطا شو په بېړه مې په غېږ کې ونيو. غوږ مې يې سينې ته ورنږدې کړ. زړه يې درزېده. بيا مې غوږ پوزې ته يې ونيو. سا يې هم کېله. يو څه ډاډه شوم چې ژوندی خو دی.

له مخامخ بلاک څخه يوې نسڅې چې خپل تور پرونی يې په لاس ټينگ نيولی و، زموږ خوا ته رامنډه کړه. پوه شوم چې د هلک مور

ده. له جیب نه مې موبایل راوايست او روغتون ته مې زنگ وواهه. په څو شېبو کې امبولانس راوړسېد. هلکې مو امبولانس کې واچاوه. مور يې په خوا کې کېناسته. زه پخپل موټر کې امبولانس پسې روان شوم.

روغتون کې ډاکترانو وويل چې ماشوم سخت وېرېدلی دی. خو د اندېښنې وړ داسې څه نشته.

د کوچني مور زما ږيرې ته اشاره کوله او پخپله ژبه يې څه وبله. زه همدومره پوه شوم چې ماشوم زما له ږيرې څخه وېرېدلی دی.

ږيره او برېتونه مې لرې کړل. د نیکولاس جامې مې هم له ځانه وايستې. په انتظار خونه کې کېناستم. نږدې نيم ساعت وروسته نرس راباندې زېرې وکړ چې ماشوم په سد شو. په دې وخت کې د کمپ مسوول هم له يوه ژباړونکي سره راوړسېد. په گډه د هلک ليدو ته ورغلو. د خوارکي رنگ بيخي تېنېدلی و. ورنږدې شوم. پر ويښتانو مې لاس ورتېر کړ. په ماشومانه ژبه يې کوم څه راته وويل.

ژباړونکي ما ته کړه: هلک تا ته وايي چې ماما ته څوک يې؟

_ ماما؟

_ هو. د افغانستان ماشومان له خپلو ماماگانو سره ډېره مینه کوي.

_ ورته ووايه چې هو زه دې ماما يم.

همدا چې ژباړونکي زما خبره ورته وکړه، ماشوم زما لاس ونيو. خپلې خولې ته يې نږدې کړ او بيا يې ښکل کړ.

اوه خدايه! دا څومره مینه ناکه ماشوم و. ما يې هم تندي ښکل کړ. عجيبه احساس مې درلود. گومان مې کاوه چې زړه مې ويلې کېږي. دې ماشوم مې زړه بيخي له گوگله وايست. په زړه کې مې ورته ډېره مینه پيدا شوه.

ژباړونکي ته مې وويل چې د هلک له مور څخه دې پوښتنه وکړي چې هغه ولې له ما څخه ډارېدلی و.

ژباړونکي د هغې کيسه داسې راوژباړله: شپږ مياشتې پخوا کله چې کور مو په کابل کې و، يوه ورځ تا

غونډې رپرور زموږ کور ته راننوتل. هلک ويده و خو د هغوی په شور ماشور راوين شو. رپرورو د ده پلار ته ويل چې پيسې راوباسه خو هغه په زاريو ورته ويل چې موږ پيسې نه لرو. ما احمد گل د کوټې په يوه کنج کې پټ کړی و. ما هڅه کوله چې د زوی

سترگي مي پتېي کړم. خو هغه د پېښې ننداره کوله. څه کم يو پاپو
دغه لانجه روانه وه. چې ناڅاپه يوه رپرور ماشي ته گوته يوره په يوه
شيبه کې يې د احمد پلار اوږد وغځاوه. ظالمانو پر تندي وپشتلی
و. له خولې نه يې اخ قدرې هم راونه وت. ځای په ځای يې سا
ورکړه.

هغې دا وروستی جملې په سلگو سلگو وويلې. نور يې نو د
خپلې ژړا مخه نه شوه نيولی. احمد هم له ژړا سره کړيکې کولې
او زما اوبنکې هم روانې وې.

د احمد مور چې ژړا يې وار په وار خبرې غوڅولې، وويل: له
هغې ورځې... راوروسته... چې هر وخت... رپرور وينې...
همداسې بېسده کيږي.

دغې کيسې ډېر غمجن کړم. ځان مې گرماوه چې ولې مې
د احمد په زړه کې دا تريخ ياد ورتازه کړی.

خو اوس ډېر خوښ يم چې له داسې گلالي ماشوم سره آشنا
شوی يم. اوس هغه زموږ ژبه زده کړې ده. ما شېفر ماما بولي او زه
هغه ته د ده پخپله ژبه «خوري» واييم. چې رېښتيا ووايم، ما په ټول
ژوند کې له چا سره دومره مينه نه ده کړې. اوس هره يکشنبه

کمپ ته ځم. خورۍ راسره اخلم په موټر کې چکر ورکوم. موټر يې
ډېر خونبېري. په پارکونو او مېله ځايونو کې يې گرځوم. له دې
کار نه ډېر خوند اخلم. د هغه خوشالۍ زما روح آراموي.

اوس مې ږيره هم پرېښې ده خو خورۍ راڅخه نه ډارېږي. ما
همدا غوښتل چې د هغه ذهن ته دا خبره واچوم چې ږيره هېڅ
گناه نه لري، گناه خو د ږيرې ځينې نا امله څښتنان کوي.

کله کله احمد راته وايي: شېفر ماما! کاشکې دا ټول ږيرور لکه تا
غوندې وای.

او زه ورته وایم: کاشکې د دنيا ټول ماشومان ستا په شان مينه
ناکه وای.

کابل اريا کلينیک

۰۵-۰۳-۱۳۸۶

ملا مي ماته شوه

له مطالعي نه ستري شوي وم. له كوره د باندې ووتم چې سياله وكړم. زموږ له كور څخه درې - څلور سوه گزه لرې كروندې وې. هلته هوا ډېره بڼه او چوپيه چوپتيا وه. پخوا به هم كله كله د مطالعي لپاره هلته تلم. په دې ورځ هم همغو پتيو خوا ته لارم. څو واړه مې ژوره سا واخيسته. طبيعت ډېر خوند راكړي و. د ونو سيورو ته روان وم. د پتيو منځ ته لا نه وم رسيدلي چې د زگېرو سره مې داسې يو غږ تر غوږو شو: آخ! ملا مي ماته شوه.

شاوخوا ته مې په ځير وكتل خو هيڅ څوك هلته نه وو. هره خوا مې وكتل. د ونو سرونو ته مې هم نظر واچاوه خو هلته هم څوك نه وو. سترگې مې تنگې كړې او لاس مې د سترگو له پاسه پر تندي كېښود ترڅو هر څه سم ووينم خو تر هغه ځايه چې مې سترگو كار كاوه هيڅ څوك نه ښكارېده. گومان مې وكړ چې ماغزه مې ستري شوي دي او همداسې مې خيالي غږ اورېدلي. په همدې سوچ كې وم چې بيا مې هماغه غږ تر غوږو شو: آخ! ملا مې ماته شوه.

دا خبره راته ډېره آشنا وه. خو نه پوهېدم چې چېرې او د چا له خولې مې اورېدلې وه. لږ وروسته مې ذهن ته راغله چې دا زموږ

د گاونډي ميرويس خان خبره وه. د تنظيمي جگړو پر مهال د هغه په کور يو توغندی لگېدلی او ځوان شل کلن زوی يې شهيد کړی و. کله چې په هغه ورځ ميرويس خان له ښاره کور ته راستون شو او د خپل ځوانيمرگ زوی جسد يې ولېد چې په وينو کې لېت پېت پروت دی نو په زوره يې چيغه کړه: «آخ! ملا مې ماته شوه.» او بيا بېسده شو.

په همدې فکر کې وم چې بيا مې هماغه غږ واورېد. يو ځل بيا مې شاوخوا وڅارل. خو څوک رامالوم نه شول. فکر مې وکړ چې هسې وېرېدلی يم.

له جيب نه مې وړکۍ راډيو راويسته او ومې لگوله. ما وې خپل پام به غلط کړم. په دې ورځو مې خبرونه هم نه وو اورېدلي. بي بي سي راډيو مې ونيوله. خبرونه وو. اول خبر يې دا و: د بودا هغه بې سارې مجسمې چې شاوخوا يونيم زر کاله پخوا جوړې شوې وې، نن طالبانو په بم والوزولي.

دغه خبر مې چرت ډېر خراب کړ. نور مې نه څه ليدل او نه مې څه اورېدل.

راډيو هسې چالانه وه خو زه په فکر کې ډوب وم. د وخت په تېرېدو نه پوهېدم. خدای خبر چې به يو ساعت همداسې ډوب وم که لا ډېر خو

هماغه غر بيا په سد كړم. پورته مې وكتل مخامخ يو سپين ربري سړى ولاړ و. اوږده سپينه ربره او اوږدې څنې يې وې. سر تور سر و خو يوه نرۍ ريتاره يې پر تندي باندې تړلې وه. كميس يې گونځې گونځې او لمن يې گرده وه. د پرتوگ پايشې يې تنگې او گونځې گونځې وې. په پښو كې يې تر زنگانه پورې له نيمڅي نه جوړې شوې موزې وې. چپنه يې هم له نيمڅي نه جوړه وه. پر غاړه يې د سپينو زرو يوه څلور كنجه غاړكۍ څرپده چې د فيل يو غاښ ورپورې تېنگ شوى و. په يوه گوته يې گوتى وه. د گوتى كړۍ د سپينو زرو او غمى يې د عقيقو و. په غمي كې يې د آتنا د خدايگوتې انځور د يوه ولاړ بني ادم په توگه ښكارېده. د خرمنو پر ملاوستني يې د ژوو او الوتونكو انځورونه كيندل شوي وو. يوه ختینه كوزړۍ لكه اوسني پتك يې تر ملا تړلې وه. پر كوزړۍ باندې هم د گلانو رنگه انځورونه كښل شوي وو. تر شا يې ليندۍ او د غشو كڅوړه وه. په يوه لاس كې يې يوه نيزه او په بل لاس كې يې يو ډبرين گرز و.

ملا يې كړوپه وه خو په سترگو كې يې پنځه زره كلن برم ځلېده. په زگېرو يې ويل: اخ! ملا مې ماته شوه. خپلو بچو مې ملا راماته كړه.

كجكى ۱۳۸۵: ۱۱: ۱۱

د وند ویزه

زما اټکلونه ټول غلط وختل. زما گومان دا و چې ملي اردو کې به وند نه وي او زه چې د مقاومت پر مهال په وندونو روږدی شوی يم، بې له ونده به څنگه وکړم.

د یوه کنډک قومانداني بې را کرې وه. هر څه د امریکایانو په لاس کې وو. پیسې، اکمالات، خرېداري او ټول شيان. ما ویل امریکایان خو غلا هم نه کوي نو خپل مشاور سره به څنگه گوزاره وکړم.

د وخت په تېرېدو سره هر څه آسانه شول. د خپل مشاور _ روبيسن _ په هکله مې له هغه متله کار واخیست چې وايي «شوق بچه ره پیدا کو» دغه زوی مری د ترفیع ډېر شوقي و او د ترفیع لپاره يې باید له افغانستانه د بڼې دندې د ترسره کولو ثبوت وړی وای. ډېر هوښیار سړی و. نه پوهېږم څنگه خبر شوی و چې زه په دفاع وزارت کې ډېر کسان پېژنم. چې رینستیا شي نو مقاومت کې خو هماغه یو خدای بڅېښلی و چې سترگې مو ترې سوزېدلې، دا نور چې اوس ريسان او وزیران دي هغه وخت يې په یوه میدان کې راسره قمار وهل او یوه پره کې يې سگرتي راسره څکول.

روبينسن هم لکه چي زما په شوق خبر و. يوه ورځ يې راته وويل:
راځه چي انډيوالي سره وکړو. ته به ما ته د دفاع وزير په لاسليک
يو مډال واخلي او زه به په خريداري کې ستا مشورې په پام کې
ونيسم.

بس ما نور څه غوښتل. د انډيوالي لاس مو سره ورکړ. ملي اردو
نوی جوړ شوی و او هېڅ شی يې نه درلود. له موبل او فرېنچر نه
نيولې بيا تر پيالو، ترموزونو، کمپلو، د حمام د سامانو، قرطاسيې
او په لسه اوو قلمه نورو شيانو پورې مو بايد بازار کې رانيولي وای.
وراره مې شيرين آغا د روبينسن ترجمان و. هغه اول له دوکاندارانو
سره کتل او نرخونه يې مالومول بيا يې هغو ته ويل چې د هر شي
بیه دې په بل کې يونيم او ان دوه وارې زياتې وليکي. د شيانو د
اخيستلو نه وروسته، زه او شيرين آغا بېرته دوکاندارانو ته تلو او
خپلې پيسې مو ځنې اخيستې. وروسته بيا خبر شوم چې شيرين
آغا له دوکاندارانو څخه کمېشن هم اخلي او له ما يې پټوي خو
څه مې ورته ونه ويل. ما وې څه پرېږده دی هم ځوان دی او د وند
خو همدا لاره ده چې په وند کې وند ووهې. که له ما نه غلا ونه
کړي نو له نورو يې هم نشي کولی.

يوه ورځ د موټرو تلاشی ته تللي وو. د جلال آباد له خوا يو لنډ
کروزر موټر ډېر چټک راروان و. ما وې په دې کې به خامخا کوم
فساد وي نو له خپلو باډيگاردانو سره تيار په خپل موټر کې
کېناستم. لنډ کروزر راورسېد خو تلاشی ته يې ونه دراوه او
همداسې تېر شو. زما موټر هم ورپسې شو. هلکانو ته مې وويل
چې ډزې به نه کوي.

لنډ کروزر د يوه کلي څنگ ته ودرېد. دوه کسان ورنه کښته شول
او په منډه کوڅې ته ننوتل. زه بيخي وړلنډ وم. هغوی مې نيولی
شول خو پرې مې ښودل چې وتښتي. ژر ژر مو د موټر د سيټونو
لاندي او باډی وسپړل. د تریاکو دېرش کڅوړې مو پيدا کړې.
پنځه لس مې ورکې پرېښودې او نورې مې يې خپل موټر کې بار
کړې. دې وخت کې روبینسن هم راورسېد. په هيښتيا يې زما د
موټر بار ته وکتل او ويې پوښتل: ډگرمنه! دې تریاکو باندي څه
کوي؟

ما په خندا ورته وويل: ورباندي ستا لپاره مډال اخلم.

هغه هم په خندا شو او نور يې څه ونه ويل.

کار مې ډېر ښه روان و. د وند نورې لارې مې چا ته نه ښییم خو همدومره وایم چې په یوه کال کې مې درې پوړیز کور جوړ کړ. موټرونه مې واخیستل او خو شرکتونو سره شریک هم شوم. د روبینسن غم مې هم کړی و. د ورېښمو یوه دولس گزي غالی، خو افغاني ښځینه کمیښونه او یو خو اوسپنیزې مجسمې چې ما په دوو روپو هم نه اخیستلې خو د هغه خوښې شوې وې، ورته په ډېرو پیسو اخیستې وې.

کال پوره شو او روبینسن بېرته امریکې ته ستنېده. له وعدې سره سم ما د دفاع له وزارت څخه ورته یو مدال واخیست چې پر کاغذ یې د دفاع وزیر لاسلیک کړی و.

د هغه له تلو څخه خو ورځې مخکې نوي مشاوران راغلل. روبینسن زه هغو ته داسې معرفي کړم: ډگرمن جان آغا ډېر تکړه، پوه او صادق قومندان دی او په ملگرتیا کې خو بیخي جوړه نه لري.

د دې خبرې سره یې ما ته وکتل او سترگه یې راته ووهله. دواړو کټ کټ په خندا شوو.

روبينسن د مخه نښې پر مهال د نوي مشاور لاس زما په لاس کې راکړ او ويې ويل: ما له جگړن بلک سره خبره کړې. هماغه تړون چې زما او ستا تر منځ و، ستا او د ده تر منځ به هم پاته شي.

په داسې حال کې چې د درې واړو په خپرو کې مو د بري او خوشالي نښې جوتې وې، يو د بل تر غاړې ووتو او روبينسن مو رخصت کړ. نو څو پورې چې زموږ ملک ته د ترفيع شوقيان راروان وي، زموږ د وند ويزه هم نه ختمېږي.

کابل

حيات افغان _ هند روغتون

۲۹ _ ۰۵ _ ۱۳۸۶

عسکري کي منطق نشته

د نظامي روغتون د نفراتو آمر عبدالقدير حيران و چې څه وکړي. د نفراتو ريس ورته امر کړی و چې د روغتون تشکيل به داسې جوړوي چې د قومونو تر منځ انډول په کې مراعات شي. د نفراتو ريس ورته يو فورمول هم ورکړی و. فورمول داسې و چې په هره برخه کې دې په سلو کې پنځه دېرش پښتانه، پنځه دېرش تاجکان، او دېرش نور لږکيان مقرر شي.

خو ډاکترانو دا خبره نه منله. د روغتون علمي مرستيال او درې تنه ډاکتران د نفراتو مسول سره د نفراتو د ريس دفتر ته ورغلل. له ډېر انتظاره وروسته د نفراتو ريس هغوی خپل حضور ته ومنل. هغوی وويل چې په اداري څوکیو کې دغه فورمول تطبيقېدای شي خو په علمي او مسلکي چارو کې نه کېږي. د طب په برخه کې چې د انسان له ژوند سره سروکار لري خو بايد يوازینی معيار پوهه او وړتيا وي، نه قومي تړاو.

خو د نفراتو ريس همدا يوه خبره ټينگه کړې وه چې قانون استثنا نه مني او بايد په هره برخه کې يو شان تطبيق شي.

ډاکټرانو بيا هم پخپلو وړانديزونو ټينگار وکړ. خو د نفراتو ريس په پای کې وويل: «په عسکري کې منطق نشته»

خو ورځې وروسته د ريس فورمول پلي شو. د فورمول له مخې په جراحي سرويس کې هم بايد دوه تنه متخصصان د لږکيو څخه ټاکل شوي وای. خو په دغه لږکيو کې د جراحي متخصصان څه چې آن عادي ډاکټران هم نه پيدا کېدل.

عبدالقدیر د نفراتو رياست ته رپوټ ورکړ. خو له هغې خوا بيا هم د فورمول په پلي کولو جدي ټينگار وشو او دا هم وويل شو چې که چېرې په دې لږکيو کې ډاکټران نشته نو کولای شي د هغوې نرسان په دې څوکيو وگوماري. په پای کې همداسې هم وشول. د يوې اونۍ لټون څخه وروسته په ډېر مشکل په دې لږکيو کې دوه کسان پيدا شول چې د نرسنگ دوه کلن کورسونه يې لوستي وو او په تشکيل کې د متخصص جراحانو په بست کې ونيول شول.

د عبدالقدیر جنجال خو په دې توگه خلاص شو خو د ډاکټرانو تر منځ لانجه اوس شروع شوه. هغوې ويل دا دوه تنه نرسان چې د متخصص ډاکټرانو په بست کې کار کوي او د متخصصانو امتياز اخلي نو بايد په نوکريوالي کې هم د متخصصانو په ليست کې

ونیول شي. آخر کي دغه لانجه هم غوخه شوه او نرسان د متخصصانو د نوکریوالي په لیست کي ونیول شول.

یوه شپه چې د همدې نرسانو خخه یو تن نوکري و، د شپي د یوولسو بجو په شاوخوا کي د نفراتو ریس چې پر نس باندي یې سخت درد و، روغتون ته راوستل شو. نوکریوال ډاکتران په بېړه ورغلل چې هغه وگوري. له دود سره سم اول د داخلي نوکریوالان وروغوښتل شول. هغوي چې د نفراتو ریس معاینه کړ، ویې ویل چې ریس اپنډیسیت دی او باید د جراحي نوکریوال له خوا تداوي شي. خو د جراحي نوکریوال په دې لټه کي و چې ځان خلاص کړي او د ناروغ تداوي پر داخله ډاکتر ور واړوي. همدا و چې د ناروغ د کتلو نه وروسته یې وویل: وروره! دا مریض داخلي پوري اړه لري. ما ورنه پوښتنه وکړه. ویل یې چې پرون یې گاز پاس کړی دی (باد یې پرې شوی) نو څنگه به اپنډیسیت وي؟

خو د داخلي نوکریوال ورته وویل: ته راشه! زه به درته وښیم چې په ناروغ کي د اپنډیسیت ټول اعراض او علایم مثبت دي.

پس له ډېرو چنو جراحي نوکریوال مجبور شو چې د مریض تداوي په غاړه واخلي. ته مه وایه چې تر څو د جراح او داخله چي

تر منځ لاندې غوڅېدله، د ریس اپندکس چاودلی او میکروب یې په ټول نس کې تیت شوی و. دا وخت د شپې درې بجې وې چې د نفراتو ریس یې عملیاتخانی ته داخل کړ. په دې شپه د جراحي د نوکریوال قسمت بیخي خراب و. له یوې خوا له وخیم ناروغ سره مخامخ و او له بلې خوا د جراحي نور نوکریوالان ټول د کوم بل ډاکتر واده ته تللي وو او دی بیخي یوازې و.

بس وایي چې له پېښې نه تېښته نشته. د نفراتو ریس یې د عملیات پر مېز واچاوه. د انستیزی نوکریوال مریض ته بیهوشي ورکړه او د عملیات وار ورسید. هغه حیران و چې څه وکړي. د عملیاتخانی نرس ورته وویل: آمر صایب! نورو جراحانو خو به د داسې مریضانو نس د سینې له هډوکي نه نیولې ان تر سپوڅه پورې خیرل. نو ته هم همداسې وکړه.

هغه هم چاره راوخسپته او د نرس په لارښونه یې د مریض ټول نس وڅیره. په دې وخت کې د غوڅ شوو رگونو څخه وینې وبهېدې. د هغه رنگ وتښتېد. خولې پرې راماتې شوې. حیران و چې څه وکړي خو بیا هم د عملیاتخانی نرس لاس په کار شو او ژر ژر یې د غوڅ شوو رگونو سرونه په یوې برقي آلې باندې وسپزل. د عملیاتخانی د نرس کمال هم همدوره و. تر دې وړاندې هغه هم

خه نشو کولی. اوس نو دواړه حیران وو چې خه وکړي. د مریض نس د ملنگانو د کجکول په شان خلاص پاتې و او د خیر سوالونه یې کول.

د نوکریوال په ماغزو کې ناخپه یو فکر د برېښنا په څېر وځلید. د جراحي لاسپوښونه (دستکشونه) یې وکښل. څنگ کوټې ته ولاړ. د پتلون له جیب نه یې موبایل راویست. یو نمبر یې دایل کړ. خو له هغې خوا کمپیوټر وویل: «دغه نمبر والا سپری خارج د ساحې سفر کړی. وروسته زنگ ووهی»

بل نمبر ته یې زنگ وواځه خو بیا هم کمپیوټر ځواب ورکړ: «د دې خبرتیا له اورېدو څخه وروسته خپل پیغام کېږدی»

په همدې توگه لسگونو شمېرو ته یې زنگونه ووهل خو د موبایل کمپنیو هم د ده له قسمت سره لاس یو کړی و او د ټولو کړو گناهونو کساتونه یې ځنې اخیستل.

خه سر به مو خوږوم شپه تر سهاره همداسې تیره شوه. سهار چې رسمیات شروع شول او نور ډاکتران راورسېدل. د ریس روح اسمان ته ختلی و. د ورځې په یوولسو بجو باندي د ریس جنازه خاورو ته وسپارل شوه. د یوه دولتي فرمان په ترڅ کې ورته

د «بچه سقاو» مډال ورکړل شو. یو بل منصبدار د هغه ژوندلیک ولوست چې په پای کې یې ویل شوي وو:

ریس صاحب دومره قانوني سړی و چې آن خپل ژوند یې هم د «قانون استثنا نه مني» تر مقولې قربان کړ.

خو ډاکترانو ویل چې د نفراتو ریس د خپلې هغې خبرې قرباني شو چې ویل یې «په عسکري کې منطق نشته.»

هلمند کجکی

۲۸ . ۸ . ۱۳۸۵

خیرات

درې کاله کېږي چې د وړکتون مدیره یم. دا چې څنگه مې دغه خوکی ونیوه، بېله خبره ده. اولو ورځو کې به مې ځان سره ویل چې تا خو په ټول ژوند کې یو ساده ماموریت هم نه دی کړی نو مدیریت به څنگه کوې؟ چې ریښتیا شي مکتب مې ان لس کاله پخوا تر نهمه پورې ویلی و. بیا وروسته مې یو چا ته پیسې ورکړې هغه د دولسم صنف شهادتنامه راته جوړه کړه. اوس هغه درسونه مې ټول هېر شوي دي. حیرانه وم چې څه به کړم. خو په دې دریو کلونو کې مې تجربه دومره زیاته شوې ده چې اوس وزارت هم راته اسانه بریښي.

په لومړۍ ورځ چې وړکتون ته لاړمه، ښوونکې او خاله گانې مې خپلې شعبي ته راوغوښتلې. په ډېره عادي لهجه مې باتې شروع کړې: «ما دا مدیریت چیرته کاوه، خو څه وکړم دا د وړکتونونو ریسه نه ده، دا خوارکی. ډېره را ته ټینګه شوه. ویلې دا ډېر مهم وړکتون دی زه پر بل چا اتبار نشم کولای او داسې لکه تا غوندې بله تکړه مدیره چیرته پیدا کېږي.»

یوې ښوونکې غوښتله چې څه ووايي خو لایې خوله خبرو ته نه وه جوړه کړې چې ما خپلې خبرې داسې وغځولې: «مجبوره یې کړم.»

خه به مې کړې وای؟ د خاله د لور خبره څوک پر ځمکه غورځولی شي چې بیا دې ډېره صمیصی خورلنه هم وي.»

له تاسو به یې خه پتوم، ریسه خو مې ولله که په رنگ هم لیدلې وي چې توره ده که سپینه. هسې مې خلک ډارول. باور وکړئ چې دغو خبرو مې معجزه وکړه. زه کراره د خیر پر غونډۍ کېناستمه. زما کارونه نورو ښوونکو تر سره کول. نه له حاضرۍ خبره ومه، نه له راپوره. صادره- وارده، د مکتوبونو او استعلامونو لیکل او استول، محاسبه او لنډه دا چې هر خه پخپله تر سره کېدل.

هرې ښوونکې به په خپله خوښه راته دا کارونه کول. خو ما هم د هغوی زحمتونه بې مجرا نه پرېښودل. هرې ښوونکې ته مې په اونۍ کې یوه ورځ په خپل صلاحیت رخصت ورکاوه. هغوی هم ډېرې خوشحالی وې. یو خه موده چې تېره شوه، استخباراتي کار مې شروع کړ. هغه داسې چې خاله گانو ته مې وویل چې ټولې ښوونکې دې وڅاري او هرې یوې چې یې زما په هکله کومه خبره وکړه، ما ته دې ووايي. په بدل کې به یې ما یو خه لرگي او یا نور توکي ورکول چې خپلو کورونو ته یې یوسي. دغه تدبیر مې هم

ډېره بڼه نتیجه ورکړه. د ټولو بڼوونکو په زړونو زما وېره خپره وه. هېچا جرات نه کاوه چې په ما پسې خبرې وکړي.

د هرې ورځې په تېرېدو سره زما تجربه لا پسې زیاتېدله. دا مې هم زده کړه چې څنگه د حاضر و ماشومانو له شمېر څخه دوه چنده زیات په راپور کې ولیکم او د خوراكي توکو نیمایي برخه ځان ته وساتم. تاسو ته خو مالومه ده چې په وړکتونو کې د ماشومانو لپاره له وچو شېدو نه نیولې بیا تر بورې، غوړیو، وریجو، لوبیا او ډیرو نورو شيانو پورې هر څه پریمانه وي. هره پنجشنبه له غرمې نه وروسته چې په وړکتون کې هېڅ څوک نه پاتې کېدل، مېره به مې خپل موټر راوست. د خاله په مرسته به مې ټول زېرمه شوي شيان په موټر کې واچول. یو څه به مې خاله ته هم ورکړل. په کور کې مو د هر شي لپاره جلا جلا کندوان وو او چې له کندوانو څخه به هم زیاتېدل هغه به مو پر دوکاندارانو خرڅول. خو میاشتي مې دغه کار په ډاډه زړه وکړ. خو یوه ورځ خاله راته وویل: مدیره صایب! دا بڼوونکې نه دي، دا خپلو کې یو څه څه سره وایي.

_ څه سره وایي؟ سمه خبره وکړه.

_ هېڅ، بس همداسې سره وايي چې دا اضافي موادو باندې
خه کيږي.

_ تا ورته خه ونه ويل؟

_ نه نو ما به خه ويلي وای. هغه ټيټکۍ نه ده ...

_ څوک. زرغونه خو به نه يادوي؟

_ هو هماغه. هغې ويل چې مواد خو به خامخا مديره خپل کور
ته وړي. نور څوک خويې وړای نشي.

_ هغوي پسې مه گرځه. چاره يې اسانه ده.

سبا مې د رخصتۍ پر مهال ټولو ښوونکو ته يوه - يوه کيلو وچې
شېدې او همدومره بوره ورکړل او ورته مې وويل چې دا مواد
اضافه وو. ما وې پر تاسو به يې وويشم چې خپلو بچو ته يې
يوسۍ. بس همدا و چې د ښوونکو خولې پټې شوې او زه بيخي
بېغمه شومه.

خو نن يوه بله ټکه راپرېوته. د پنجشنبې ورځ وه. ميرې مې په
دوو بجو خپل موټر راوست. موټر مو د ورکتون د انگر دننه ودراره.
خاله او مېرې مې راسره لگيا شول. په بېرې مو زېرمه کړي شيان
موټر ته واچول. مېرې مې جلو ته کېناست. خاله لارې چې دروازه

خلاصه کړي. همدا چې دروازه خلاصه شوه سترگې مې د وړکتونونو پر معاونې ولگېدې چې له اداري مدیرې سره د دروازې شا ته ولاړه وه. اوه خدایه! دا څه لوبه راباندې وشوه. اوس به څه ځواب ورکړم.

مخې ته یې ورغلم. بڼه راغلاست مې ورته ووايه. غږ مې لږزېده. زړه مې درزېده او ټول بدن مې رېږدېده. پر تندي مې یخې خولې راماتې وې.

هغوې لکه چې چا ورته ویلي وي، سیده د موټر خوا ته ورغلې.

معاونې په تونده ژبه پوښتنه وکړه: موټر کې مو څه بار کړي دي؟

ژبه مې بنده بنده کېده. ځواب مې ورکړ: هېڅ... بس... هغه... څه شی دي... هغه اضافي مواد دي صایب.

_ اضافي مواد؟ اضافي مواد له کومه شول؟

_ معاونه صایب... هغه... هغه داسې ده... داسې ده چې کله کله به ماشومانو غیرحاضري کوله کڼه.

_ نو بیا؟

– بيا به مور په راپور کې... صايب په راپور کې به مو حاضر نيول.

– دې ته وايي عذر بدتر از گناه.

په دې وخت کې مې مېړه له موټره راکوز شو. زړه کې مې وويل چې څه د ده ژبه خو تېزه ده، له جنجاله به مې خلاصه کړي. خو معاونې هغه ته هم په آمرانه لهجه وويل: ته نه شرمېږې چې د نبځې غلا ته دې ناست يې؟

د هغه ژبه هم پڅه شوه. ويې ويل: ولله... خورې... داسې ده... داسې ده چې

– ما خو اورېدلي دي چې ته په کومه موسسه کې پنځه سوه ډالره معاش لرې.

– هو... خورې. همداسې ده.

– نو بيا غلا ولې کوې؟

– ولله... نو څه ووايم.

زما داسې قار ورته راغلی و چې د ده ژبه خو دومره تېزه وه چې د همدې ژبې له برکته په موسسه کې مقرر شوی و که نه نو بل

کمال خو ولله که ولري خو اوس شه بلا وهلی چې خبرې نشي-
کولای.

معاونې بیا ما ته وویل:

_ ته څنگه نه شرمېږې چې د ماشومانو حق خورې؟

اداري مدیرې وویل: چې یو ځل یې څارنوالی ته معرفي کړو بیا
به وشرمېږي.

په همدې وخت کې مې یوه خبره په ذهن کې لکه برېښنا
وځلېده ورته مې وویل: خیر دی معاونه صایب. مه مې ځوروی.
تاسې خو هم لویه خپل خانه لرئ. زه خبره یم چې ستاسو مېلمانه
هم ډېر دي. دغه مواد به تاسو ته _ تاسو دواړو ته به درکړم. خو
چې څارنوالی ته مې ونه لېږئ.

معاونې ویل: ته غواړې چې موږ هم په دې غلا کې درسره شریکې
شو؟

_ نه... نه... خدای دې نکړي... معاونه صایب دا... دا مواد خو
هسې هم اضافي دي کنه... صایب مصرف یې وختي تېر شوی نو
ولې به غلا وي؟ دا خو ستاسو حق دی.

_ نه. نه. په دومره کې موادو به زموږ رنګ نه بدوي.

ومې ليدل چې لهجه يې يو څه نرمه شوې نو جرات مې زيات شو. ورغبرگه مې كړه: ولې به دومره كې وي؟ هره مياشت كې به همدومره مواد در ورسېږي.

اداري مديرې وويل: گوره معاونه صايب! دې خواركې خو هم ولله كه بده خبره كړې وي. دا بېچاره هم ابرو لري. ولې يې بې پته كوي؟ پرېږده چې خپله غريبي وكړي. څارنوال ته به يې خشته ولېږو؟ هسې چې رينبنتيا شي، په دولت كې څوك دي چې غلا نه كوي؟

معاونې وويل: څه خير! ستا په خاطر به يې له گناه څخه تېره شم. خو ...

اداري مديرې زما خوا ته وكتل او د معاونې خبره يې ورپوره كړه: خو چې پخپله وعده وفا وكړي.

په چټكۍ سره مې وويل: صايب بېغمه اوسې. هره مياشت كې به مو برخه پخپل موټر كې در ورسوو.

مېرې مې د موټر شاتنۍ دروازې ورته خلاصې كړې او ويې ويل: راځئ موټر كې كېنئ. زه به مو مواد درسره يوسم او د بل وخت لپاره به مو كورونه هم ووينم.

هغوې په موټر کې کېناستلې او په داسې حال کې چې موسکې
موسکې کېدلې، خدای پاماني يې راسره وکړه.

زه په بېړه کورته لارمه او د تېرې اونۍ له موادو څخه مې يوه
خوندوره حلوا پخه کړه او د خيرات لپاره مې د باندې ولېرله. له
ځان سره مې وويل: څه شکر دی چې بلا وه خو برکت يې نه و.

کابل _ اريا کلينیک

۰۵ - ۰۳ - ۱۳۸۶

فرهنگ او سیاست

یو چا د «ډي ان اي» دفتر ته وربللی وم. هلته یو ورکشاپ و. چې ورغلم، کتل مې چې د نویو جوړو شویو گوندونو د سر کسان ټول حاضر دي. نه پوهېږم چې زه یې څنگه دعوت کړی وم. زه خو نه په کوم گوند کې وم، نه کوم سازمان کې. یوازې مې کله کله سیاسي لیکنې کولې.

ټولو لوکسې دریشۍ اغوستې وې. بنکلې نیکتایۍ یې تړلې وې. د عطرو بویونو خو یې ټوله کوټه په سر اخیستې وه. یوازې زه په خت پرتوگ کې وم. د کوټې اخر سر ته لارم او په یوه کنج کې کېناستم. ما وې چې څوک مې ونه شري. پس له یو څه انتظاره یو دنگ شین سترگی سړی کوټې ته رانوت. یو ساده کوبای ټلون یې د یوه بې لستونې کمیس سره اغوستی و. ترجمان یې تر ده ډېر لوکس و. ځان یې داسې را وپېژاند: زه جېمز واکر د امریکا په خارجه وزارت کې د سیاسي گوندونو په ډیپارتمنت کې کار کوم. نن تاسو ته د سیاسي گوندونو تر منځ د ایتلاف په هکله یو څو خبرې کوم.

د دې په ویلو سره سپینې درې خوا ته لار او په انگرېزي باندې یې ولیکل: ایتلاف

بيا يې ټولو ته په خيړ وکتل.

ترجمان ته يې وويل: زما له بکس نه کاغذ او قلمونه راوباسه او پر دې خو کسانو چې قلمونه نلري، ويې وېشه.

همدا چې ترجمان د قلمونو پر وېشلو پيل کړ، ومې ليدل چې ټولو خپل قلمونه بېرته خپلو جيبونو ته واچول او هر يوه يې ترجمان ته ويل چې:

_ ماته هم راکړه.

_ يگ دانه بر مام.

_ دې خوا ته وگوره.

له کوټې نه حمام جوړ شو.

د جېمز خوله وازه پاتې وه. شاوخوا ته يې حيران حيران کتل.

تاسو څه فکر کوئ چې دا قلمونه څه ډول وو. پارکر؟ شيفر؟ يا کوم بل ډول گران بيه قلم؟

نه بابا ساده بېک قلمونه وو چې بنار کې په پنځو افغانيو خرڅېږي.

په همدې وخت کې څنگ ته مې ناست سړي ته فکر شو چې د قلم په اخیستلو دومره خوشاله و چې خوله یې جینګه پاتې وه. سوټ بوت یې ښه برابر و. ږیره او برېتونه یې هم پاک خریلي وو. خو تر لاندنۍ شونډې نه یې لاندې یو غټ تک تور مچ ناست و. لاس مې وروغځاوه چې مچ ترینه وشړم. بد بد یې راته وکتل او ویې ویل:

– چې میکنې؟

– هیڅ وروړه ما وې چې دغه مچ به درنه وشړم.

– او بې فرهنگ ای ریش اس یا منګس؟

– اوه وروړکه بڅښنه غواړم. دا ږېره خو دې ما ته بیخي لکه مچ غوندې ښکارېده.

– ادم کوهي!

زړه کې مې وویل چې کوهي خو ریښتیا چې یم او په دې که نو څه عیب دی. سمې خو هسې هم زورواکو لاندې کړي دي. مور بیچاره گان خو مجبوره یو چې په غرونو کې واړوو. خو دا بې فرهنگ یې نو ولې راته وویل. که د داسې ږېرې لرل فرهنگ وي خو ریښتیا هم بې فرهنگ یم.

یو بل سپرکی راغی. کاغذ او قلم یې په لاس کې و. له یوه سره یې د ناستو کسانو نومونه لیکل. د هر چا مخې ته به چې ودرېد، هغه به ځان ورته معرفي کاوه:

– بکتاش پیکار گرا ریس حزب جوانان فېشن گرا

– رحمان قل جوشان معاون حزب رفاه برای شمال

– فروزان فرزانه فر حزب مترقي ارايش

– داریوش قبادیان حزب مشارکت فرهنگي

– عبدالستار سنتیار مسلمانیک گوند

د «مسلمانیک» کلمه راته عجیبه غوندې ښکاره شوه. خو بیا یو چا راته وویل چې د مسلمانیک «ایک» د ډیموکراتیک له «ایک» څخه اخیستل شوی.

خیر. جیمز په اوتو بوتو سر شو. داسې خبرې یې کولې چې ته وا مور ورته ماشومان ښکارېدو. ویل یې چې: «د ایتلاف گټه دا ده چې انرژۍ مو پر څو برخو نه وپشل کيږي او که چېرې ایتلاف سره وکړئ نو انتخابات گټلې شی. خو د ایتلاف اول شرط دا دی چې ایتلاف کوونکي باید سره گډې موخې او گډ نظریات ولري.»

زړه کې مې ووېل چې مور د داسې گوندونو او تنظيمونو ایتلافونه لیدلي دي چې یو د بل وینو ته هم تړي دي، یو د بل په زرهاوو تنه یې سره وژلي دي او نن په یوه کاسه کې ډوډۍ خوري. نو ته څه راته لگیا یې او د ایتلاف درسونه راکوې؟ مور پخپله په دې کار کې استادان یو. ته وایې ایتلاف کوونکي باید سره گډې موخې ولري. خو مور تور، سپین، سور او شین سره گډوو او بیا نو برگ برگ کېږو.

د جېمز په خبرو کې یو ټکی هم نه و چې په یادداشت کولو دې وارزي. خو ټول ناست کسان بوخت وو او قلمونه یې پر کاغذو خوځېدل. ما وې ته ودرېږه چې دوې څه شی لیکي. یوه ته مې سر ورنږدې کړ. که گورم چې د خپلې امضا پر بکتس کوي. ټوله پانه یې په امضاگانو ډکه کړې وه. یو بل تن بیا داسې بنسکارېده چې پر خپل نوم به مین وي، د کاغذ مخ او خټ یې په خپل نوم بنایسته کړې و. څنگ ته مې ناست فرهنگي چې زه یې بې فرهنگه بللی وم، یو زړه کنبلی و چې په غشي سوری شوی. د وینو له څاڅکو څخه یې لښتی بهېدلی او د پانې په اخر کې په سیند بدل شوی و. ما خو بیالوژي کې لوستلي وو چې د انسان د بدن

ټوله وینه پنځه لیتره کیږي نو دا به د کوم ځناور زړه وي چې
دومره ډېره وینه لري؟

جېمز د خپلو خبرو په پای کې وویل: ښاغلو! په څنگ کوټه کې
ډوډۍ تیاره ده. مهرباني وکړئ.

د ټولو په څېرو کې د خوشحالی، برېښنا وځلېده. زه تشاب ته لارم
چې لاس پرېمینځم. خو چې بېرته راغلم «نه دي د ویلو هغه څه
چې ما لیدلي دي» پر مېزونو باندې برید و. داسې ښکارېده چې
دا ټول خلک له وریجو څخه پرهبز دي او یا خو چا قسم ورکړی
چې پرته له غوښې دې بل څه نه خوري. خوړل کاشکې وای. نه
پوهېږم چې داړل وو که چیچل وو. اوس که ووايم چې د داړونکو
په څېر یې پر غوښو حملې کولې خو ما به هم ملالی جويا غوندې
پسې واخلي. تر ټولو جالب خو هماغه فرهنگي و د چرگ ورنونه
یې یو په بل پسې پورته کول. په داسې بېرې یې شخوند واهه چې
ته وا د ټېکې کار دی.

ورون به یې په دواړو لاسو ونيو او په جینگو غاښو به یې وداړل. په
دې وخت کې جېمز هم راغی خو د فرهنگي په لیدلو بېرته په بېرې
ووت. خو شپې وروسته په منډه راغی. یوه ډیجیټله کمره یې په
لاس کې وه. د فرهنگي عکسونه یې په داسې حال کې واخیستل

چې د يوه ورون غوښې يې خلاصې کړې او پر هډوکو يې شخوند
واهه. جېمز فرهنگي ته پرله پسې تنکيو تنکيو ويل. فرهنگي هم
خپل موټی شوی لاس چې غټه گوته يې نېغه نيولې وه، جيمز خوا
ته ښوراوه او تنکيو تنکيو يې ويل.

خه به ووايم. د فرهنگيانو او سياستوالو د دې حال په لېدو مې
اشتها بنده شوه. فرهنگ او سياست دواړه مې هغوي ته پرېښودل
او خپله لاره مې ونيوه.

کابل

۱۳۸۶ - ۰۳ - ۰۷

کلتوري يرغل

جانو چې په بوه موسسه کې د انگرېزي ژبې ترجمان شو، نوم يې له جانو څخه په جان محمد بدل شو. پخوا به ان خپل مور او پلار هم جانو باله خو اوس چې هغه ځان ته يو تخلص هم پيدا کړی و نو ټولو «ځانگړی صاحب» باله.

هغه دا تخلص په دې خاطر غوره کړی و چې غوښتل يې هر څه يې ځانگړی وي او له نورو نه توپير ولري نو همدا و چې د وېبستانو له ډول نه نيولې بيا تر کاليو، عينکو، او بوټونو پورې هر څه يې ځانگړي شول. که د نورو بوټونه پنډ پنډ وو نو د ده به نری څوکې والا وو. که نورو ځوانانو پينه يې پتلونونه اغوستل نو د ده به بيخي شلېدلې وو. که همزولي يې پيپسي-څښلې، د ده څښاک به بير و. دی په خوراک، څښاک، خبرو اترو او خلاصه چې په هر څه کې له نورو نه جوت توپير پيدا کړی و.

يوه ورځ د همدغسې ځانگړو شيانو په خوړلو ورته د نس درد او خواگرځی پيدا شو او دی يې مجبور کړ چې د ډاکترانو کتنځيو ته مخه کړي. د عادت له مخې ده غوښتل چې کوم ځانگړي ډاکتر ته ورشي، نه کوم عادي ډاکتر ته. نو ځکه يې د

ډاکټرانو د لوحو په لوستلو پیل وکړ. له یوه ساعت وروسته یې یوه ځانگړې لوحه ولیدله چې پرې لیکل شوي و:

رنځور زیب ډاکټر ناروغمل

متخصص امراض قلب، شش، معده، گرده، روده، جگر، کیسه صفرا، قبرغه، مثانه...

تحصیلات عالی در هندوستان

د لوحې اخري لیکه په سره رنگ لیکل شوې وه. تر څو د لرې نه د خلکو په سترگو ولگېږي. جانو له ځانه سره وویل: یاره ځانگړیه! ځانگړی ډاکټر دې وموند. بس ورځه او ځان ورباندې گوره.

جانو د کتنځي خوا ته چې د یوې ودانۍ په دریم پوړ کې و، روان شو. د تنگو او تیارو پوړیو څخه چې د نم بوی یې د سپرې سا بندوله، پورته شو او کتنځي ته ورسېد. له نیم ساعت انتظاره وروسته د ده وار ورسېد. جانو له ځانه سره وویل چې ډاکټر خو په هندوستان کې تحصیل کړی او هلته خو ټولې زده کړې په انگریزي ژبه کيږي نو راځه ته هم خپله انگریزي ورباندې «تړای» کړه. کتنځي ته له ننوتو سره سم یې وویل: «هلو! گوډ افټرنون»

پرتله له دې چې د ډاکټر ځواب ته تم شي، په گړندی ژبه یې ادامه ورکړه: آی هف ا پرابلم وېد مای اېډومن آی هف سټوماک اېک، نازیا اینډ ومیټینګ اینډ آلسو ډیاریا.

I have a problem with my abdomen. I have
.stomachache, nausea and vomiting and also diarrhea

ناڅاپه متوجه شو چې ډاکټر ورته داسې حیران حیران گوري چې ته وا په دواړو غوړو کون دی او بیخي اوري نه. نو ویې ویل: ډاکټر صاحب په انگریزي نه پوهېږې، که څنگه؟

- نه مې پلار انگرېز دی او نه مې مور انگرېزه ده. نو

انگرېزي به مې ولې زده وي؟

_ تا خو تحصیل په هندوستان کې کړی.

_ هو کړی مې دی. نو څه؟

_ هلته خو درسونه په انگرېزي ژبه وي نو ستا څنگه نه ده

زده؟

ډاکټر په داسې وارخطايي لکه چې لاس په لاس په غلا

نیول شوی وي، وویل: هو... هو... ریښتیا درس خو مې په هند

کې وېلې. خو هغه وخت هلته انگرېزي نه چلېده. هر څه په اردو ژبه وو.

جانو په سپين سترگي سره وويل: چل کويي بات نهې مې آپ کو اردو مې بتاتاهو. بات يې هې که ميري پېت مې درد هې، اولتي آرهي هې اور...

ډاکتر جانو پرې نه ښود چې خپله خبره پوره کړي او په داسې حال کې چې رنګ يې سور اوښتی و، خو غوښتل يې چې خپله وارخطايي پته کړي، وويل: وروره! دا د پرديو ژبې څه کوي؟ راځه چې په خپله ژبه سره وغږېږو. اوس نو ووايه څه تکليف لري؟

جانو چې په خبره پوه شوی و، وويل: نس مې خوږېږي. خوا مې گرځي، قی وهم او د نسه هم خراب يم.

ډاکتر د جانو فشار وکوت او يوه اوږده نسخه يې ورته وليکله. جانو نسخه واخيسته او له کتنځي نه ووت. خو دوا يې وانخيسته.

يوه اونۍ وروسته جانو ښار ته لاړ. ويې لېدل چې د اطلاعاتو او کلتور وزارت مخې ته ډېر کسان سره راټول شوي وو چې په

لاسونو يې شعارونه پورته کړي وو. د ټولو نه مخکې يو سپری ولاړ و
چې پرله پسې يې دغه شعارونه ورکول:
دولت دې د کلتوري يرغل مخه ونيسي!
دولت دې پر هندي فلمونو بنديز ولگوي!
مور نه غواړو چې ځوانان مو د پرديو ژبې زده کړي!

جانو چې ښه وړاندې ولاړ، وبې ليدل چې هماغه ډاکتر ناروغمل
دی چې شعار ورکوي.

کجکی ۱۳۸۵ - ۱۱ - ۱۱

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**